

BOKFÖRSÄLJNINGSS- STATISTIKEN

Helåret 2018

Erik Wikberg

RAPPORT FRÅN SVENSKA BOKHANDLAREFÖRENINGEN
OCH SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

BOKFÖRSÄLJNINGSS- STATISTIKEN

Helåret 2018

Erik Wikberg

SVENSKA BOKHANDLAREFÖRENINGEN OCH
SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

MER INFORMATION OCH KONTAKT

Välkommen att kontakta oss för mer information om bokförsäljningsstatistiken och annan fakta om bokbranschen och marknaden.

Rapporterna med bokförsäljningsstatistiken går att beställa genom att kontakta oss och finns även att ladda ned från respektive förenings hemsida. I Faktabanken på Svenska Förläggareföreningens sajt, www.forlaggare.se/faktabank, finns även annan statistik och fakta om bokmarknaden.

KONTAKT *Svenska Bokhandlareföreningen*

Tel: 08-762 78 20

E-post: sbf@booksellers.se

www.svenskabokhandlareforeningen.se

Ordförande Mats Ahlström nås på tel. 070-812 73 90 eller e-post mats.ahlstrom@booksellers.se

KONTAKT *Svenska Förläggareföreningen*

Tel. 08-736 19 40

E-post: info@forlaggare.se

www.forlaggare.se

VD Kristina Ahlinder nås på tel. 070-769 84 45 eller e-post Kristina.Ahlinder@forlaggare.se

Rapportens författare Erik Wikberg är ekonomie doktor vid Handelshögskolan i Stockholm och nås på tel. 070-427 90 20 eller e-post erik.wikberg@hhs.se.

MED FINANSIERING FRÅN

INNEHÅLL

Förord	5
Statistiken i huvuddrag	7
Röster från branschen	11
1. Bokförsäljning i kronor under 2017 och 2018	17
1 A. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per kanal	18
1 B. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per genre	19
1 C. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per format	20
1 D. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per månad	21
2. Bokförsäljning i antal exemplar under 2017 och 2018	22
2 A. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per kanal	24
2 B. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per genre	25
2 C. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per format	26
2 D. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per månad	27
3. Fördjupning	28
3 A. Fortsatt ökad försäljning av barn- och ungdomsböcker	28
3 B. Svagt minskande bokrea under 2018	31
3 C. Snittprisernas utveckling	36
4. Topplistor under 2018	38
5. Bokförsäljningsstatistikens bakgrund och metod	45
6. Bilagor	50
6 A. Deltagande uppgiftslämnare	50
6 B. Bokinfos klassificeringar	51

FÖRORD

Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen presenterar nu för åttonde gången den gemensamt finansierade återförsäljningsstatistiken på årsbasis. Denna statistik över återförsäljarnas försäljning av allmänlitteratur till slutkonsument är helt unik i sitt slag. Bokinfo hanterar all försäljningsdata vilken dagligen skickas in till dem och som ständigt finns tillgänglig i uppdaterat skick för såväl återförsäljare som förlag.

För alla bokbranschens aktörer är det förstås viktigt att ha god kunskap om hur den egna försäljningen utvecklar sig i förhållande till andra, inom olika kanaler och för olika genrer och format. Denna samlade kunskap är också av stor betydelse för samhället i stort, särskilt som boken är ett så viktigt instrument för all förkovran och utbildning, men också för avkoppling och förströelse.

Våra branschföreningar ansökte under våren 2017 om, och fick också beviljat, ekonomiskt stöd från Tillväxtverket för att ytterligare kunna utveckla bokförsäljningsstatistiken. Det projektet avslutades hösten 2018 och har lett till att bland annat fler uppgiftslämnare nu deltar i statistiken. Vi uppskattar att ca tre fjärdedelar av all handel med allmänlitteratur kommer med i underlaget.

Abonnemangstjänsterna, som tillhandahåller ljud- och e-böcker strömmande och nedladdningsbart, omfattas inte idag av grundmaterialet men ingår i underlaget där så särskilt anges. Dessa tjänster kommer emellertid inom kort att komma med i grundmaterialet och därmed återfinnas i alla tabeller.

I årets rapport redovisas på samma sätt som tidigare år återförsäljarnas försäljning av böcker i såväl kronor som i antal sålda exemplar i olika försäljningskanaler, litteraturgenrer och bokformat. Branschröster kommenterar och beskriver närmare vad statistiken visar i praktiken och några fördjupningskapitel ger mer kunskap om barn- och ungdomslitteraturen, bokrean och snittprisernas utveckling. Dessutom återfinns förteckningar över de mest sålda titlarna under 2018. Till nästa rapport är avsikten att vi ska publicera en förteckning över mest sålda verk, dvs. en förteckning över de mest sålda titlarna oavsett format.

Erik Wikberg, ekonomie doktor vid Handelshögskolan i Stockholm, sammanställer och analyserar sedan flera år försäljningsstatistiken. Han är också upphovsman till denna rapport liksom alla tidigare rapporter avseende återförsäljningsstatistiken. Vi är mycket tacksamma över samarbetet med Erik och den stora kunskap och stabilitet som han tillför vårt statistikarbete.

Stockholm den 18 februari 2019

Mats Ahlström

SVENSKA BOKHANDLAREFÖRENINGEN

Kristina Ahlinder

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

Statistiken i huvuddrag

Stark internetförsäljning och en total ökning om 4,9 procent under 2018

Den totala bokförsäljningen räknad i kronor, inklusive ett separat dataunderlag från digitala abonnemangstjänster (BookBeat, Nextory och Storytel), ökade med 4,9 procent under 2018 jämfört med 2017. Denna ökning motsvarade cirka 204 miljoner kronor. I det ordinarie dataunderlaget var försäljningen svagt ökande, motsvarande 0,9 procent, att jämföra med de digitala abonnemangstjänsternas ökning med 33,4 procent.

I det ordinarie dataunderlaget är det också digitala återförsäljare som har haft bäst marknadsutveckling. Kanalen *Internetbokhandel/bokklubbar*, vars försäljning till största del utgörs av internetbokhandeln, ökade med 5,8 procent. Den fysiska bokhandeln minskade med 5,2 procent, en minskning som var något större än föregående år. Utvecklingen befäster *Internetbokhandel/bokklubbar* som den största försäljningskanalen. Den minsta försäljningskanalen, dagligvaruhandeln, minskade med 5,9 procent. Denna procentuella minskning var dock betydligt mindre än under 2017.

Bland litteraturgenrerna ökade försäljningen av *Barn och ungdom* (motsvarande 8,3 procent), *Humaniora* (motsvarande 5,9 procent), *Utländsk litteratur* (motsvarande 2,2 procent), *Populär facklitteratur* (motsvarande 2,0 procent) och *Facklitteratur* (motsvarande 1,8 procent).

Mat och dryck minskade med 6,2 procent. *Skönlitteratur* samt *Deckare och spänning* minskade 6,1 procent respektive 5,6 procent.

Barn och ungdom skiljer sig från andra genrer genom att den uppvisat en långvarig och konsekvent försäljningsökning. Den procentuella ökningen var betydligt större än föregående års ökning. Den långvarigt ökande försäljningen är intressant att notera eftersom genren fortsätter växa från redan höga nivåer.

Den totala försäljningen av *antalet sålda exemplar* minskade bland ordinarie försäljningskanaler med totalt 0,2 procent. Att det skett en total minskning i volym men inte i försäljningskronor visar på svagt ökande snittpriser, vilket i sin tur kan bero på att priser de facto höjts, att konsumenter köpt dyrare typer av böcker, eller en kombination av detta. Framför allt minskade försäljningen av antalet sålda exemplar i kanalerna *Fysisk bokhandel* och *Dagligvaruhandel*. I *Fysisk bokhandel* såldes 5,5 procent färre böcker under 2018, motsvarande 627 000 stycken. *Dagligvaruhandel* sålde 8,8 procent färre böcker, motsvarande 365 000 stycken. *Internetbokhandeln/bokklubbar* ökade sin försäljning i antal böcker med 6,8 procent, vilket motsvarar en ökning med 932 000 exemplar.

De digitala abonnemangstjänsterna har en annan affärsmodell än traditionella försäljningskanaler. Istället för att köpa ett exemplar av en bok köps istället rättigheten att läsa eller lyssna på böcker i digitalt format under en viss tid. I denna kanal ökade det totala antalet lyssnade/lästa digitala böcker med 44,9 procent. Om lyssnade/lästa böcker likställs med försäljningen av antalet sålda exemplar hos

ordinarie försäljningskanaler uppgår den totala ökningen av antalet sålda böcker till 13,8 procent.

I denna rapport redovisas årstopplistor för *Skönlitteratur*, *Facklitteratur*, *Barn och ungdom*, *Pocket*, *Ljudbok* och *E-bok*. Dessa topplistor avser försäljning räknat i antal exemplar och inte i kronor.

Den bäst säljande skönlitterära titeln var *Lazarus* av Lars Kepler. Den bäst säljande facklitterära boken var *Factfulness: tio knep som hjälper dig förstå världen* av Hans Rosling, Ola Rosling och Anna Rosling Rönnlund. Den bäst säljande titeln inom *Barn och ungdom* var *Handbok för superhjältar: Handboken* av Elias Våhlund och Agnes Våhlund.

Denna större årsrapport redovisar helårsförsäljning i olika försäljningskanaler, genrer och format, dels räknat i kronor och dels räknat i antal sålda exemplar. Därtill ägnas ett fördjupningskapitel åt barn- och ungdomslitteratur, bokrean och genomsnittliga priser per såld bok.

Det kan noteras att momsatsen för strömmande och nedladdningsbara böcker är 25 procent, till skillnad från övriga bokformat som har momsatsen 6 procent. Regeringen gav den 25 januari 2017 besked om att man avser att sänka momsen på digitala böcker till 6 procent så snart som EU beslutar om att göra detta möjligt för medlemsländerna. I promemorian *Sänkt mervärdesskatt på elektroniska publikationer* föreslår regeringen att momsen sänks den 1 juli 2019.

Kort om rapportens bakgrund och begränsningar

Denna rapport presenterar försäljningsstatistik från den mest omfattande datainsamling av svensk bokförsäljning från återförsäljare som någonsin har gjorts i Sverige. Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen står bakom rapporten och datainsamlingen har skett via Bokinfo. Datainsamlingen uppskattas omfatta cirka tre fjärdedelar (inklusive digitala abonnemangstjänster) av all allmänlitteratur som säljs i Sverige. Uppgiftslämnarna finns namngivna i rapportens slut. Försäljningen omfattar både försäljning till privatpersoner och till olika sorters organisationer: företag, kommuner, landsting, osv. Särskilt för nätbokhandeln står de senare för en betydande del.

En utförligare beskrivning av hur försäljningsdata har samlats in och vilka begränsningar som finns i dataunderlaget hittar du i kapitel 5 under rubriken *Bokförsäljningsstatistikens bakgrund och metod*.

Kortfattat kan poängteras att Bokförsäljningsstatistiken inte bygger på ett slumpmässigt urval av aktörer och att det inte kan uteslutas att det finns systematiska skillnader mellan de uppgiftslämnare som ingår respektive inte ingår i dataunderlaget. Datainsamlingen har därutöver ett antal andra begränsningar som kan vara intressanta att notera.

För femte gången redovisar Bokförsäljningsstatistiken försäljning hos digitala abonnemangstjänster. Denna statistik bygger på ett separat insamlat dataunderlag från BookBeat, Nextory och Storytel. Observera att alla jämförelser av genrer och format i rapporten utgår från ordinarie försäljningskanaler och därför inte inkluderar försäljning från digitala abonnemangstjänster. Observera även att årstopplistorna inte inkluderar försäljning från digitala abonnemangstjänster. Arbetet pågår för ansluta dessa tre aktörer till det ordinarie dataunderlaget och ambitionen är att dessa aktörer kommer att vara anslutna till nästa rapport.

I det kontinuerliga förbättringsarbetet med dataunderlaget och arbetet med att framställa rapporter kring underlaget finns en ambition att få allt fler uppgiftslämnare att ansluta med fullständig och konsekvent försäljningsdata. Historisk försäljningsstatistik kan komma att justeras i kommande rapporter när uppgiftslämnare tillkommer.

Kategoriseringar av genre och format följer Bokinfos på förhand givna standarder (se appendix för detaljer). Det kanske mest relevanta att notera är att genren utländsk litteratur och formatet utländsk utgivning innehåller många olika typer av utländska böcker. Det är således inte möjligt att presentera en närmare analys av i vilken omfattning denna utgivning utgjorts av genrer som t.ex. deckare eller barn- och ungdomslitteratur eller i format som inbundet eller pocket.

Kartläggningen av bokförsäljningen fortsätter

Svenska Förläggareföreningen har sedan 1970-talet producerat statistik över förlagens utgivning och försäljning. Denna rapportens betydligt yngre statistik över försäljningen i nästa led, hos återförsäljarna, ger en kompletterande och fördjupande bild av bokbranschens förändringar.

Bokförsäljningsstatistiken kommer fortsatt att kartlägga branschens utveckling och avsikten är att både utöka antalet uppgiftslämnare och förbättra möjligheterna till detaljerade och konsekventa jämförelser över tid. I takt med att det statistiska underlaget växer och omfattar längre tidsperioder hoppas vi kunna ge en bild av både strukturella och cykliska förändringar.

Det pågående arbetet som branschorganisationerna och marknadens aktörer utför är långsiktigt. Många väntar sig att bokbranschen kommer att stå inför intressanta förändringar kopplade till teknikutveckling, nya marknadsaktörer och förändrade medievänor. Bokförsäljningsstatistiken kommer därför att spela en viktig roll när det gäller att redogöra för de allra senaste av dessa tendenser.

English Summary

This report presents the most comprehensive data collection to date on Swedish book sales in different market channels. It is produced by The Swedish Booksellers Association and The Swedish Publishers Association and covers the period 2017 to 2018.

During this time period, the total book sales in traditional market channels have increased slightly in terms of turnover (by 0,9 percent). In volume, the total sales in traditional market channels decreased 0,2 percent in 2018.

However, if actors in the niched digital market channel mainly selling audio-books on a subscription basis are included in the total market, the total book sales increased with 4,9 percent. This market channel has had a market growth amounting to 33,4 percent in the last year.

There are notable differences between market channels. *Physical bookstores* decreased their sales in contrast to *Internet bookstores/Book clubs*. In 2018, the decreased turnover for *Physical bookstores* amounted to 5,2 percent whereas *Internet bookstores/Book clubs* saw an increase amounting to 5,8 percent. *Grocery stores* experienced a decline in sales. In 2018, the turnover for this market channel decreased 5,9 percent.

The average retail price of the books sold increased slightly in 2016 with 1,1 percent, from 125 to 126 SEK.

The Swedish Booksellers Association and The Swedish Publishers Association will continuously gather and present data about the Swedish book market. Many anticipate that these markets will experience substantial changes due to technological advancements, new market actors and changes in media consumption. Future reports will shed light on both short-term and long-term developments in this market.

Röster från branschen

I samband med denna rapports sammanställning har fyra branschrepresentanter intervjuats för att ge sin syn på bokmarknadens utveckling under det gångna året.

Dorotea Bromberg, vd för Brombergs Bokförlag, talar om att hon visserligen är obotlig optimist men att hon för bokbranschens utveckling ser flera oroande tecken. Eftersom hon vurmar för den översatta kvalitetslitteraturen tycker hon att det är ledsamt att den svenska bokförsäljningen i så hög grad består av svenska originaltitlar.

”Sverige sluter sig, liksom många andra länder. Människor vill allra helst bara läsa om det som sker runt hörnet. Det gäller både för kvalitetslitteraturen och genrelitteraturen. Elizabeth George, Peter Robinson och Alexander McCall Smith säljer till exempel inte lika mycket som svenska deckarförfattare. Översatt litteratur har svårt att hävda sig och tappar mark. Det är inte enbart inom kvalitetslitteraturen eller när det kommer till författare med namn som människor har svårt att uttala, utan det gäller brittiska och amerikanska författare också.”

Resonemanget har stöd i Svenska Bokhandlareföreningens och Svenska Förläggareföreningens försäljningstopplistor. På den skönlitterära topplistan var 15 av 20 titlar svenska original och resten utländsk litteratur i svensk översättning. Den facklitterära topplistan domineras än mer av svenska titlar. Förutom *Guinness World Records 2019*, Jordan B. Petersons *12 livsregler: Ett motgift mot kaos* och Alexa Kayes *Du är fantastisk* är alla titlar på de bäst säljande facklitterära titlarna svenska original. Vad Dorotea Bromberg däremot tycker är glädjande är att en trend inom facklitteraturen är att konsumenter efterfrågar allt mer kvalificerade analyser med mer djup.

”På fackbokssidan finns två intressanta trender. Dels kommer titlar från olika typer av influencers och mediepersonligheter från internet. Det kan, men behöver inte vara, en mer lättsam underhållningslitteratur. Dels efterfrågas en fördjupande facklitteratur. Hans Rosling är ett tydligt exempel på detta och vi kan se samma trend i Jens Liljestrands biografi om Vilhelm Moberg och Augustprisvinnande Svälten: Hungeråren som formade Sverige av Magnus Västerbro. I tider när det diskuteras väldigt mycket om ’fake news’ blir vi medvetna om att det är viktigt att fördjupa oss och läsa kritiskt. Intressant är att vi samtidigt inom skönlitteraturen ser att allt fler verkar vilja fly till fantasy och dystopier.”

Kristoffer Lind, vd för Lind & Co, framhåller också att 2018 års försäljning präglats av svenska original och att översatt litteratur är svårsåld, både när det gäller kommersiell litteratur och kvalitetslitteratur.

”Vi vet ganska väl vad som fungerar och inte. När det gäller genrelitteratur vill konsumenter ha svenska polisromaner. De vill inte ha thrillers och framför allt inte internationella thrillers. Däremot finns det många som vill skriva internationella deckare och om storpolitik, men det säljer inte. Psykologisk spänningslitteratur fungerar inte heller. Det har varit en väldigt stark trend utomlands men bara slagit igenom med några få titlar i Sverige. Det finns en provinsialism i vad läsarna vill ha.”

En tänkbar förklaring till att alltmer inhemsk litteratur efterfrågas tror han kan vara att det känns tryggt i en omvärld som upplevs som global och hotfull. I till exempel Tyskland kan man se att konsumenter allt mer vill läsa tyska deckare. Det behöver inte stå i konflikt till att vi reser allt mer och blir allt mer globaliserade, menar han, utan kan istället ses som ett tecken på att man just därför också vill ha en stark lokal identitet.

Kristoffer Lind säger att frågan om hur väl en titel kommer att sälja i strömmat ljudboksformat numera alltid är närvarande vid ett utgivningsbeslut. Han menar att lättsammare skönlitteratur med rak berättarteknik är vad som säljer bäst. Med undantag för en viss sorts biografier har facklitteratur svårare att hitta läsare i ljudboksformatet.

”Vi tillhör vinnarna när det gäller digitaliseringen och ljudboksstreamingen. Vi har ökad försäljning, lönsamhet och likviditet. Bortser man från att det finns vinnare och förlorare tycker jag att man kan lyfta att ljudboksabonnemangen fungerar som en katalysator. Det sker ofrånkomligen en kanalförskjutning och med det minskade upplagor på tryckta böcker. Det blir svårare att tjäna pengar på sådant som inte fungerar i streamingtjänster. Det perspektivet har vi på varanda bok vi ger ut. Framtiden för den fysiska boken ser mörk ut. Försäljningen går ned för alla slags böcker. Statistiken visar det inte alltid tydligt för det kan finnas enskilda titlar från stora förlag som driver hela kategorier, men så ser det ut. Förr tryckte man en pocketbok i minst 7000 exemplar, nu är man nere på 4000.”

Det finns enligt honom vissa tumregler för hur skönlitterära författare ska skriva för att det ska bli populärt i ljudboksformat.

”DN Kultur skulle få hjärtinfarkt av att höra detta. Det måste vara en rakt berättad historia. Det kan inte finnas alltför många karaktärer för då blandar man ihop dem. Det går inte att hoppa fram och tillbaka mellan dåtid och nutid. Det blir svårt med citat. Det är egentligen ganska självklara saker, men som man kanske inte alltid tänker på om man i första hand skriver för tryckta format.”

Frågan om huruvida försäljning i det digitala ljudboksformatet har någon påverkan på försäljningen i tryckta format har varit aktuell och omdiskuterad under året. Kristoffer Lind säger att han själv ändrat uppfattning från att tidigare inte ha sett någon negativ effekt till att tro att det finns en sådan. Han säger att han inte tror att konsumenter längre köper en titel de redan lyssnat på i ljudboksformat och att han tror att det finns en missuppfattning att det bara är en viss sorts speciell och ny kundgrupp som lyssnar på ljudboksabonnemang. Han menar att det i stor utsträckning är personer som tidigare läste tryckta format men som nu förändrar sitt läsbeteende och väljer att konsumera andra sorters böcker eftersom de sannolikt kommer att lyssna på boken medan de diskar eller gör andra saker och av den anledningen inte kan lyssna på något alltför avancerat.

Sakari Luovio, Nordisk försäljningschef på Adlibris, har en likartad syn på hur digitala ljudböcker påverkar försäljningen av fysiska böcker. Han argumenterar för att det finns en märkbar effekt av att kunder som köper skönlitteratur åtminstone prövar att byta till ljudboksabonnemang och säger att utvecklingen för digitala abonnemangstjänster är den viktigaste frågan för hela branschens utveckling.

”Man kan ju tro att det ska ha en positiv effekt på läsandet i stort [när konsumenter börjar lyssna på ljudböcker] men när det blir ett så etablerat beteendemönster kommer kunder välja bort tryckta format och inte heller i lika stor utsträckning köpa böcker som presenter. Vi står inför ett paradigmskifte där vi som återförsäljare eller förlag behöver fundera mer på formaten. Utvecklingen med minskad försäljning av fysiska böcker ser vi i andra nordiska länder. I England och USA ökar det istället svagt, men där har man ju i gengäld ingen stor utvecklad marknad för ljudboksabonnemang.”

Han säger att den negativa påverkan försäljningen av digitala ljudboksabonnemang kan ha på försäljningen av tryckta format märks allra tydligast i de billigaste formaten och bland de mest priskänsliga kundgrupperna.

”Dessa kundgrupper tror jag vill testa ett format som vi inte kan konkurrera med prismässigt. Den största försäljningen av pocketböcker sker på sommaren och det är under den perioden konkurrensen från digitala abonnemangstjänster har blivit som störst. Det är ingen slump att abonnemangstjänsterna riktar in sig på den tidsperioden. De som förr köpte några pocketböcker på sommaren kanske väljer att pröva ett abonnemang istället.”

När Sakari Luovio summerar helåret 2018 från Adlibris synpunkt lyfter han en relativt svag julförsäljning och svagare försäljning av skönlitterära nyheter. Vad som i gengäld sålt bra är faktaböcker, backlist, biblioteksförsäljning tack vare en upphandling från SKL som Adlibris vann i slutet av 2017, samt övrigt sortiment

som inte avser böcker. När det gäller försäljningen mot konsumenter (det vill säga inte business-to-businessförsäljning) menar han att internetbokhandeln tar marknadsandelar från framför allt från fysisk bokhandel. Det bör noteras att den leverantör som vunnit en tidigare upphandling från SKL inte ingår bland Bokförsäljningsstatistikens uppgiftslämnare och av detta skäl är det sannolikt att den totala försäljningsuppgången delvis förklaras av att aktörer som ingår som uppgiftslämnare tagit marknadsandelar från aktörer som inte gör det.

Utgivningsmässigt framhåller han ett stort intresse för fördjupande facklitteratur, böcker om hälsa och barnbokslitteratur med feministiska förtecken.

”Rosling är en företeelse helt i sitt eget universum när det gäller sålda exemplar, även om de titlarna inte längre är några nyheter. Den typen av megabästsäljare behövs för de skapar stor uppmärksamhet och driver trafik till internetbokhandeln och fysiska butiker. Kepler har haft samma effekt på skönlitteratur. Inom facklitteraturen ser vi ett fortsatt intresse för hälsorelaterade böcker. Svenskar är väldigt intresserade av sin hälsa och vill lära sig mer om den. Och inom barnbokslitteraturen kommer många moderna Pippi Långstrumpkarakterer och starka hjältinnor. Det är fantastiskt och speglar något som håller på att hända i samhället i stort.”

Sakari Luovio lyfter särskilt en fråga gällande utgivningen av böcker på den svenska bokmarknaden.

”Det utgivningsmässigt mest intressanta är att jag upplever att antalet utgivna titlar från de större förlagen minskar, vilket ju är kopplat till lönsamhet. Från Adlibris synpunkt vill vi förstås ha så många titlar som möjligt, för det gynnar vår affär att både ha djup och bredd i vårt utbud. Självklart är det i första hand en fråga om förlagens lönsamhet hur många titlar som bör ges ut, men det påverkar oss negativt om utgivningen minskar. Från vår synpunkt är en titel som säljer i fem exemplar också lönsam. När större förlag köper mindre är det oftast något specifikt i utgivningen man är intresserad av och så plockar man russin ur kakan och ger ut färre titlar. Den där utvecklingen följer ju marknadsekonomi och är en sorts evolution som omöjligt kan stoppas, men det har också följdverkningar i återförsäljarled.”

Maria Edsman, vd för Akademibokhandeln och Bokus, säger att hon talat med branschkollegor och uppfattar att många är missnöjda med julförsäljningen. Själv tycker hon att en minskad julförsäljning måste ses i ljuset av att det inte fanns något Nobelpris som drev försäljning samt att den skönlitterära Augustprisvinnaren *Aednan* av Linnea Axelsson, som är ett 759 sidor långt epos, har svårt att hitta en bred läsargrupp. Med tanke på dessa omständigheter och att det finns

en generell förflyttning inom svensk handel från fysisk butiksmiljö till internet, var hon själv ändå nöjd med julförsäljningen. Under den tidigare hösten var bokförsäljningen däremot relativt stark. Utvecklingen av bokrean 2018 var i linje med resten av första halvåret och inget som hon anser det går att dra några slutsatser om trender från. Det som förutom avsaknaden av bästsäljande litterära pristagare påverkade årets försäljning negativt, var den osedvanligt varma sommaren som började redan i maj och höll i sig till augusti.

När det gäller genremässiga trender ger Maria Edsman en liknande bild som övriga intervjuade. Hon ser att illustrerad facklitteratur och då bland annat kokböcker och reseguider säljer allt mindre.

”Försäljningen av kokböcker har under en längre tid varierat med en långsiktigt nedåtgående trend. Positiva effekter har setts av starka namn och koncept och framförallt för böcker med hälsokoppling. Här är inte förklaringen abonnemangstjänster utan snarare tillgänglighet av recept på nätet och ökad penetration av matkassar samt en minskad utgivning från förlagen. När det gäller till exempel reseguider finns tydligare samband. Rese guider till länder där roaming har blivit mycket billigare minskar kraftigt, samtidigt som reseguider till länder där roaming kostar mycket fortsätter att sälja.”

Under 2018 lanserade Akademibokhandeln Bokus Play som ytterligare en aktör bland digitala abonnemangstjänster. Maria Edsman menar att utvecklingen av dessa tjänster är det mest avgörande för branschutvecklingen som helhet.

”Vi ser en fortsatt trend mot att konsumenter vänder sig till abonnemangsformen. På totalen är det positivt för marknaden då det bidrar till värdetillväxt i konsumentledet samt troligtvis ökad konsumtion av böcker. Den starka tillväxten i detta segment har lockat till sig många aktörer som alla investerar mycket för att öka sin andel. Även vi vill ta vår del av kakan och har därför lanserat Bokus Play som vi för tillfället marknadsför massivt i alla våra drygt 100 butiker. Abonnemangsformen får mycket uppmärksamhet och jag skulle säga att tillväxten inte bara drivs av efterfrågan från kunderna utan också av det marknadstryck som skapas av aktörerna tillsammans. Denna snabba tillväxt har kostat mycket i marknadsföringsinvesteringar och ingen aktör är i dagsläget lönsam. Självklart är det inte hållbart på sikt. Det andra som inte är hållbart på sikt är ersättningsnivåer för ljudböcker i streamingtjänster som är betydligt lägre än genomsnittet för fysisk bok. Då leder en förflyttning från fysisk bok mot abonnemang till en ökning av värdet på marknaden totalt, men en minskning till förlag och författare. Det blir intressant att se utvecklingen för läsplattor, om det kan få igång e-boksförsäljning eller om det helt enkelt är ljudböckerna som är mest intressanta för svenska kunder.”

Maria Edsman lyfter i likhet med flertalet av de andra intervjuade att en mycket viktig branschfråga är att aktivt arbeta för att lyfta uppmärksamheten för boken på ett generellt plan. Hon framhåller bokmässans roll och skulle gärna se att det fanns fler litterära priser som kan tilldra sig uppmärksamhet och skapa intresse hos breda folklager. Här har den fysiska bokhandeln en viktig roll att spela. Genom att fortsätta finnas närvarande i hela Sverige för att inspirera till läsning genom bra utbud av böcker, duktiga säljare och intressanta evenemang hålls intresset för boken vid liv. Med tanke på att tv-serier, filmer, poddar, YouTube och tv-spel upptar stor del av svenskars fritid, tycker hon att bokens ställning fortsatt är imponerande stark, inte minst eftersom läsning kan ses som en mycket tidskrävande konsumtion i dagens annars snabba samhälle.

Den fysiska bokhandeln, menar hon, har fortsatt en framtid trots ökad konkurrens från digitala återförsäljare.

”Vår strategi är att göra butiksbesöket så relevant som möjligt. Besöket måste ge ett mervärde jämfört med att klicka hem boken från nätet. Det gör vi genom inspirerande butiker, duktiga säljare och spännande evenemang. Här skiljer vi oss inte från annan fackhandel, men vi har kommit längre än de flesta andra. När kunder väljer fysisk butik gör de ofta det för att de inte bestämt sig för vad de vill köpa. Inspiration blir därför avgörande. Den fysiska bokhandeln är duktig på att sälja stora volymer av starka titlar, medan nätbokhandeln säljer mer på bredden till kunder som oftare redan bestämt vad de vill ha. Den fysiska bokhandeln är inte immun mot fortsatt förändring och vi kommer kontinuerligt behöva anpassa sortiment och butiksnet. Det finns dock i nuläget inget behov av dramatiska förändringar.”

1. Bokförsäljning i kronor under 2017 och 2018

Ökad försäljning via internet och minskad försäljning i fysiska butiker

Den totala försäljningen räknat i kronor i det ordinarie dataunderlaget var svagt ökande under 2018 jämfört med 2017, motsvarande 0,9 procent eller drygt 34 miljoner kronor. Inklusivt digitala abonnemangstjänster visar dock försäljningen en uppgång motsvarande 4,9 procent eller knappt 204 miljoner kronor.

Kanalen *Internetbokhandel/bokklubbar* ökade sin försäljning med 5,8 procent eller 119 miljoner kronor. *Fysisk bokhandel* minskade sin försäljning med 5,2 procent under samma period. *Dagligvaruhandel* minskade sin försäljning med 5,9 procent eller knappt 16 miljoner kronor.

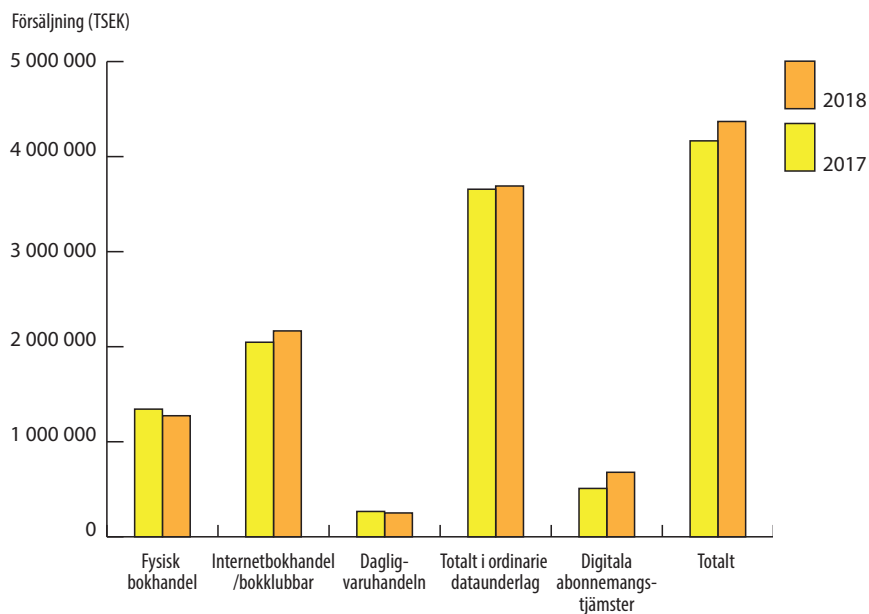
Genrerna *Barn och ungdom*, *Humaniora*, *Utländsk litteratur*, *Populär facklitteratur* samt *Facklitteratur* ökade ökade sin försäljning. *Barn och ungdom* ökade mest, motsvarande 8,3 procent. *Mat och dryck* minskade med 6,2 procent. *Skönlitteratur* samt *Deckare och spänning* minskade 6,1 procent respektive 5,6 procent.

Det bör noteras att digitala abonnemangstjänsters försäljning inte ingår i denna genrejämförelse. Nedgångarna av *Skönlitteratur* och *Deckare och spänning* bör ses i ljuset av att konsumtionen av sådana genrer under samma period ökat kraftigt i digitala abonnemangstjänster.

Den största procentuella ökningen bland formaten under 2018 är *Inbundet* som ökade med 3,5 procent. Detta är också det omsättningsmässigt största formatet. Den största procentuella minskningen bland formaten är *Digital ljudbok* som minskade med 10,8 procent. Observera dock återigen att digitala abonnemangstjänster inte omfattas av denna formatjämförelse. I digitala abonnemangstjänster ökar detta format med 33,6 procent, samtidigt som formatet minskade kraftigt i andra försäljningskanaler. Det omsättningsmässigt näst största formatet, *Övriga format* (där exempelvis danskt band, häftade böcker, kartonnage och stor-pocket ingår), minskade sin försäljning med 1,6 procent. Försäljningen av *Pocket* minskade 0,4 procent. *Fysiska ljudböcker* minskade med 5,9 procent, vilket är en mycket mindre försäljningsminskning än föregående år. Fysiska ljudböcker är ljudböcker sålda på ett fysiskt lagringsmedium, till skillnad från digitala ljudböcker som säljs i strömmande och nedladdningsbar form. I ljuset av att digitala format visar en stark marknadstillväxt genom digitala abonnemangstjänster och att fysiska ljudböcker minskat i många år kan det vara motiverat att tala om ett teknikskifte där fysiska ljudböcker fasas ut och ersätts av strömmande och nedladdningsbara digitala ljudböcker.

Den totala försäljningen uppdelad per månad 2017 och 2018 visar försäljningsökningar för nio av tolv månader. Under den omsättningsmässigt viktigaste månaden, december, minskade försäljningen med 7,7 procent. Försäljningen minskade kraftigt i februari och ökade kraftigt i mars vilket förklaras av att bokrean startade senare 2018 än under 2017.

1 A. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per kanal

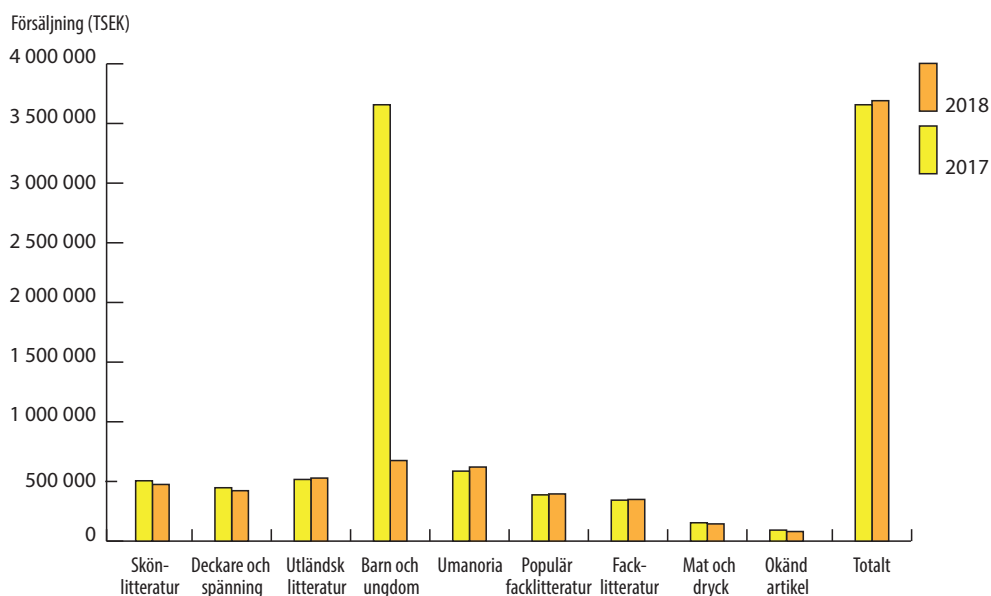

Kanal	2017	2018	Förändring
Fysisk bokhandel	1 343 178	1 273 683	-5,2%
Internetbokhandel/bokklubbar	2 046 932	2 166 140	+5,8%
Dagligvaruhandel	266 662	250 984	-5,9%
Totalt i ordinarie dataunderlag	3 656 771	3 690 808	+0,9%
Digitala abonnemangstjänster*	508 920	678 716	+33,4%
- varav e-böcker	35 413	46 311	+30,8%
- varav digitala ljudböcker	473 507	632 405	+33,6%
Totalt (inklusive digitala abonnemangstjänster)	4 165 691	4 369 524	+4,9%

DIAGRAM 1 A OCH TABELL 1 A: Försäljning (i TSEK) i olika kanaler under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

* Digitala abonnemangstjänster ingår inte i det ordinarie dataunderlaget denna rapport bygger på. Bookbeat, Nextory och Storytel har dock lämnat statistik separat. Observera att dessa aktörers försäljning inte ingår i kommande jämförelser av genrer och format.

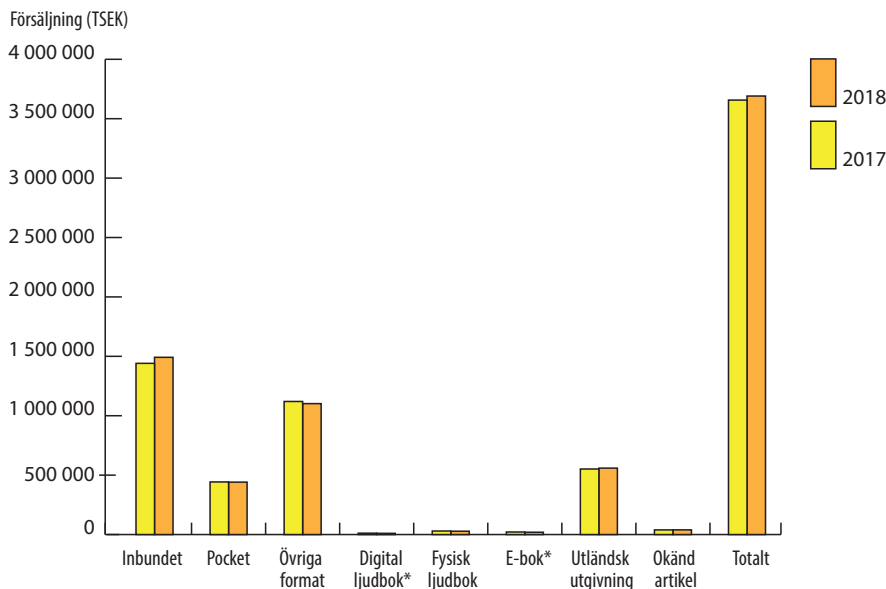
1 B. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per genre

Genre	2017	2018	Förändring
Skönlitteratur	505 746	474 805	-6,1%
Deckare och spänning	447 273	422 451	-5,5%
Utländsk litteratur	516 740	528 276	+2,2%
Barn och ungdom	623 744	675 222	+8,3%
Humaniora	586 476	620 765	+5,8%
Populär facklitteratur	387 541	395 406	+2,0%
Facklitteratur	343 202	349 240	+1,8%
Mat och dryck	153 793	144 277	-6,2%
Okänd artikel	92 256	80 365	-12,9%
Totalt	3 656 771	3 690 808	+0,9%

DIAGRAM 1 B OCH TABELL 1 B: Försäljning (i TSEK) av olika genrer under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

1 C. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per format

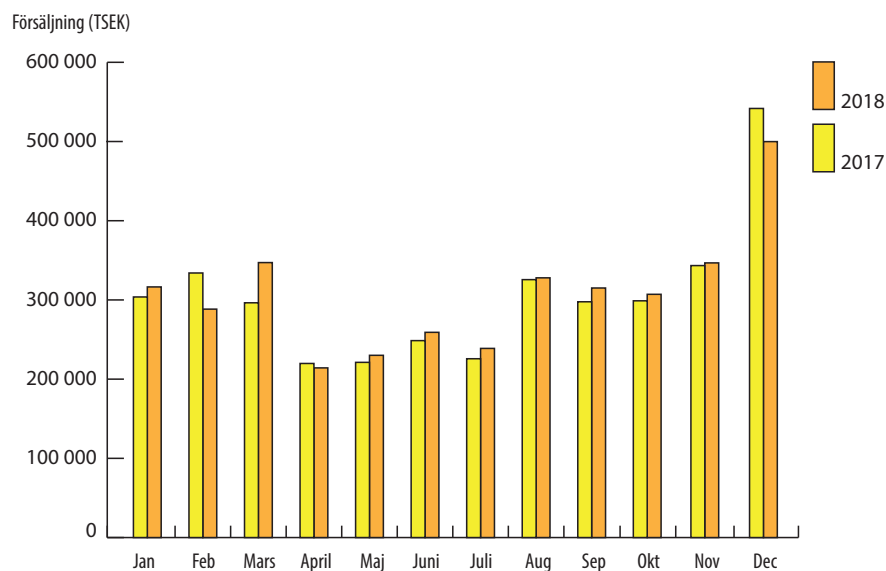

Format	2017	2018	Förändring
Inbundet	1 440 795	1 491 648	+3,5%
Pocket	442 718	441 109	-0,4%
Övriga format	1 120 037	1 101 899	-1,6%
Digital ljudbok*	11 491	10 254	-10,8%
Fysisk ljudbok	29 724	27 957	-5,9%
E-bok*	21 433	19 392	-9,5%
Utländsk utgivning	551 620	559 057	+1,3%
Okänd artikel	38 952	39 491	+1,4%
Totalt	3 656 771	3 690 808	+0,9%

DIAGRAM 1 C OCH TABELL 1 C: Försäljning (i TSEK) av olika format under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

* Denna försäljning av strömmade och nedladdningsbara böcker (digitala ljudböcker och e-böcker) omfattar inte digitala abonnemangstjänsters försäljning. Denna kanals försäljningsökning är betydligt större, se Diagram 1A och Tabell 1A.

1 D. Försäljning 2017 och 2018 uppdelad per månad

Månad	2017	2018	Förändring
Januari	303 749	316 426	+4,2%
Februari	334 011	288 378	-13,7%
Mars	296 387	347 149	+17,1%
April	219 781	214 203	-2,5%
Maj	221 186	230 075	+4,0%
Juni	248 629	259 093	+4,2%
Juli	225 747	238 798	+5,8%
Augusti	325 623	327 898	+0,7%
September	297 667	315 071	+5,9%
Oktober	298 888	307 094	+2,8%
November	343 370	346 749	+1,0%
December	541 732	499 874	-7,7%
Totalt	3 656 771	3 690 808	+0,9%

DIAGRAM 1 D OCH TABELL 1 D: Försäljning (i TSEK) per månad under 2018 jämfört med 2017.

2. Bokförsäljning i antal exemplar under 2017 och 2018

Oförändrad försäljning i ordinarie försäljningskanaler mätt i antal exemplar

Den totala försäljningen räknat i antal sålda exemplar bland återförsäljare i det ordinarie dataunderlaget minskade med 0,2 procent under 2018, att jämföra med en ökning med 0,9 procent i kronor. Kanalen *Dagligvaruhandel* minskade kraftigt. Där såldes 8,8 procent färre böcker än under 2017. *Fysisk bokhandel* sålde 5,5 procent färre böcker. Kanalen *Internetbokhandel/bokklubbar* ökade sin försäljning av böcker med 6,8 procent.

De digitala abonnemangstjänsterna har en annan affärsmodell än andra försäljningskanaler. Istället för att köpa ett exemplar av en bok köps istället rättigheten till att läsa eller lyssna på obegränsat antal böcker i digitalt format under en viss tid. I denna kanal ökade det totala antalet lyssnade/lästa digitala böcker med 44,9 procent. Om lyssnade/lästa böcker likställs med försäljning av antalet sålda exemplar hos ordinarie försäljningskanaler uppgår den totala ökningen av antalet sålda böcker till 13,8 procent.

År 2017 stod böcker i digitala abonnemangstjänster för 31 procent av totalt konsumerade böcker och 2018 ökade denna andel till 39 procent. Att ökningen i volym är större än ökningen i kronor hos digitala abonnemangstjänster medför naturligtvis att intäkten per konsumerad bok hos dessa kanaler minskar. Snittintäkten per konsumerad bok i digitala abonnemangstjänster är betydligt lägre än för alla andra format. Fallande snittintäkter per konsumerad bok är viktiga att uppmärksamma eftersom de till exempel kan påverka författares snittersättningar per konsumerad bok negativt.

Skönlitterära kategorier minskar i ordinarie försäljningskanaler

Genren *Skönlitteratur* minskade sin försäljning i antal sålda exemplar med 5,5 procent eller 296 000 böcker. *Deckare och spänning* minskade motsvarande 4,1 procent.

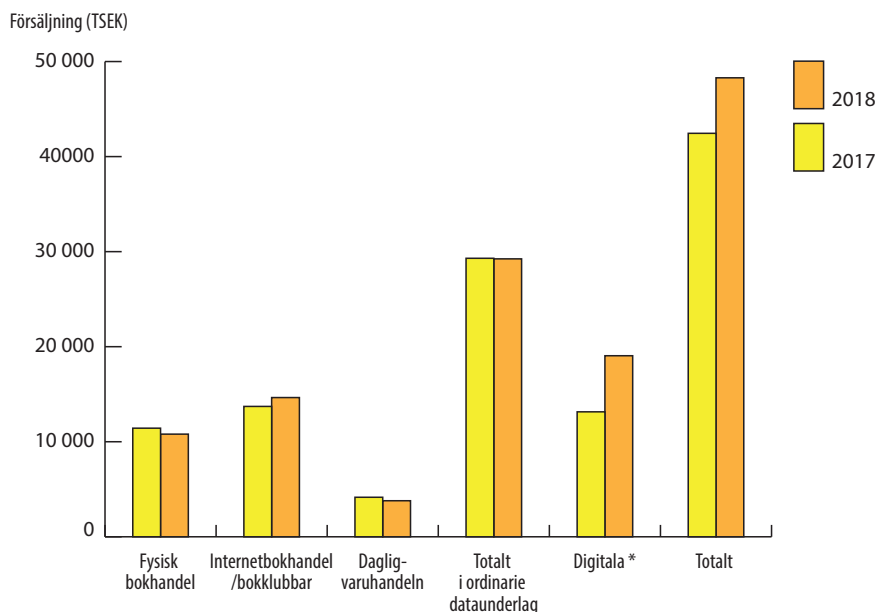
De litteraturgenrer som ökade försäljningen i antal sålda exemplar var *Humaniora* (3,5 procent), *Barn och ungdom* (6,5 procent) och *Populär facklitteratur* (2,4 procent).

Bortsett från kategorin *Okänd artikel* visar *Mat och dryck* samt *Skönlitteratur* de största minskningarna av antal sålda exemplar. Det såldes 70 000 färre böcker inom *Mat och dryck*, vilket motsvarar en minskning med 6,6 procent. *Mat och dryck* har även tidigare år haft en minskande försäljning. *Skönlitteratur* minskar med 5,5 procent och *Deckare och spänning* minskar försäljningen av antal sålda exemplar med 4,1 procent. En tänkbar förklaring kan vara att konsumenter istället väljer att konsumera denna typ av litteratur i digitala abonnemangstjänster.

Formatet *Digital ljudbok* i det ordinarie dataunderlaget minskade mest bland formaten, motsvarande 19,5 procent, medan *E-bok* minskade med 11,0 procent.

Observera att denna statistik inte innefattar försäljning av digitala format hos digitala abonnemangstjänster. I denna kanal ökade försäljningen väsentligt mer. Där ökade försäljningen av antalet lyssnade digitala ljudböcker och lästa e-böcker med 36,5 procent respektive 45,5 procent. Särskilt intressant är det att notera att e-böcker minskade i det ordinarie dataunderlaget för tredje året i rad, samtidigt som den kraftigt ökade i digitala abonnemangstjänster. De digitala formaten konsumeras med andra ord i allt större utsträckning hos digitala abonnemangstjänster.

2 A. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per kanal

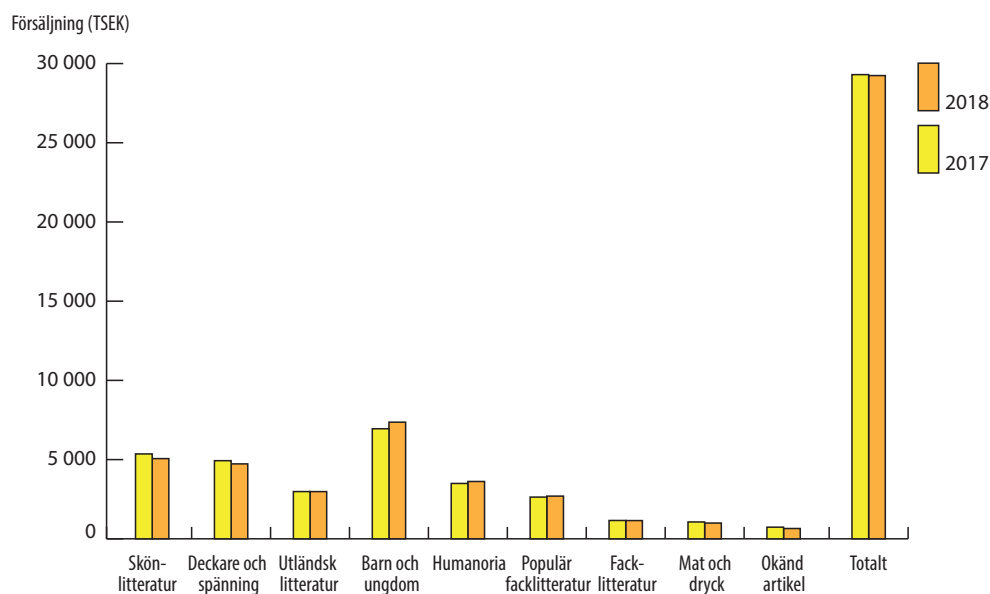

Kanal	2017	2018	Förändring
Fysisk bokhandel	11 427	10 800	-5,5%
Internetbokhandel/bokklubbar	13 716	14 648	+6,8%
Dagligvaruhandel	4 158	3 793	-8,8%
Totalt	29 301	29 241	-0,2%
Digitala abonnemangstjänster*	13 147	19 048	+44,9%
- varav e-böcker	879	1 200	+36,5%
- varav digitala ljudböcker	12 268	17 848	+45,5%
Totalt (inklusive digitala abonnemangstjänster)	42 448	48 289	+13,8%

DIAGRAM 2 A OCH TABELL 2 A: Antal sålda böcker (i tusental) i olika kanaler under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

* Digitala abonnemangstjänster ingår inte i det ordinarie dataunderlaget denna rapport bygger på. Bookbeat, Nextory och Storytel har dock lämnat statistik separat. Dessa volymförsäljningar avser lyssnade/lästa e-böcker inom abonnemangstjänster och skiljer sig på så sätt från försäljningar av sålda exemplar.

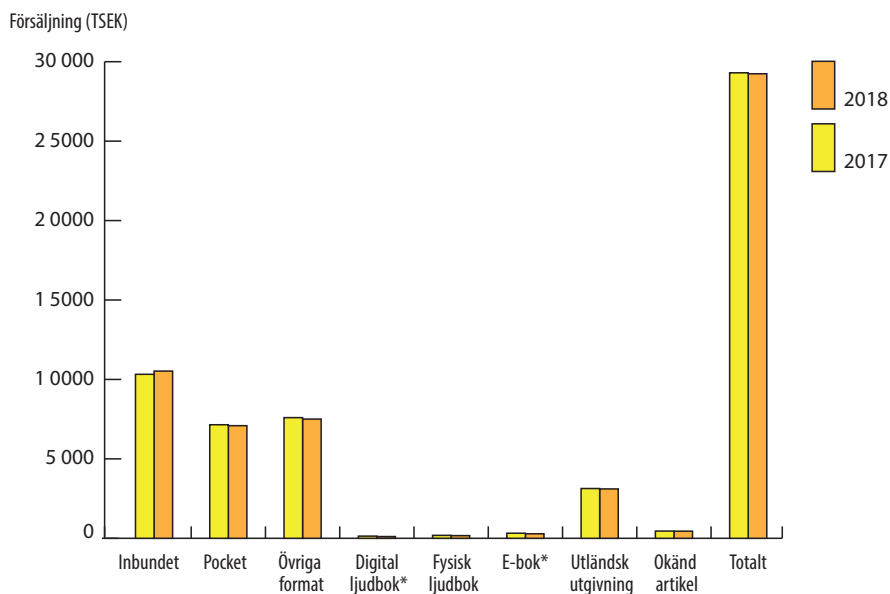
2 B. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per genre

Genre	2017	2018	Förändring
Skönlitteratur	5 358	5 062	-5,5%
Deckare och spänning	4 931	4 729	-4,1%
Utländsk litteratur	2 982	2 979	-0,1%
Barn och ungdom	6 947	7 362	+6,0%
Humaniora	3 494	3 618	+3,5%
Populär facklitteratur	2 633	2 695	+2,4%
Facklitteratur	1 157	1 151	-0,6%
Mat och dryck	1 064	995	-6,6%
Okänd artikel	734	650	-11,4%
Totalt	29 301	29 241	-0,2%

DIAGRAM 2 B OCH TABELL 2 B: Antal sålda böcker (i tusental) i olika genrer under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

2 C. Sålida volymer 2017 och 2018 uppdelad per format

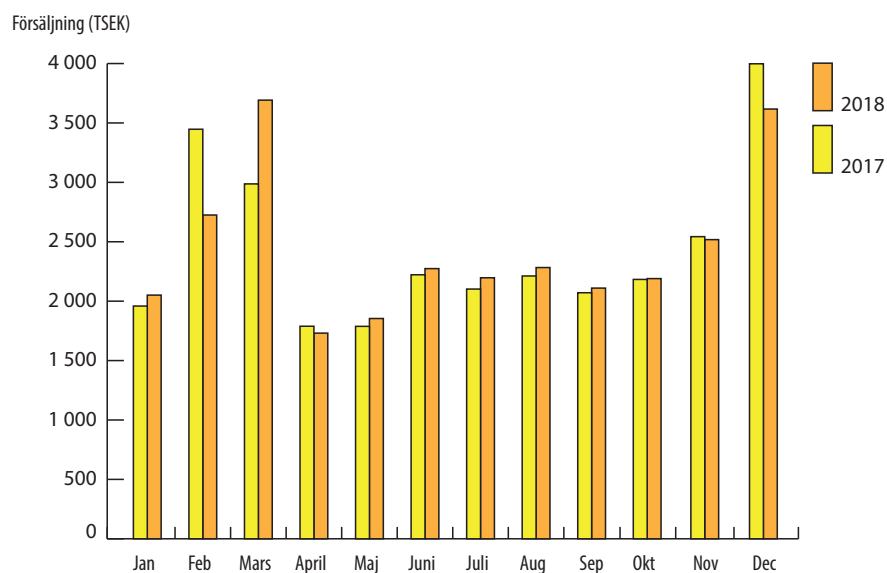

Format	2017	2018	Förändring
Inbundet	10 323	10 526	+2,0%
Pocket	7 148	7 089	-0,8%
Övriga format	7 596	7 505	-1,2%
Digital ljudbok*	138	111	-19,5%
Fysisk ljudbok	186	169	-9,6%
E-bok*	320	285	-10,9%
Utländsk utgivning	3 134	3 108	-0,8%
Okänd artikel	456	449	-1,6%
Totalt	29 301	29 241	-0,2%

DIAGRAM 2 C OCH TABELL 2 C: Antal sålda böcker (i tusental) i olika format under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

* Denna försäljning av strömmade och nedladdningsbara böcker (digitala ljudböcker och e-böcker) omfattar inte digitala abonnemangstjänsters försäljning. Deras volymökningar är betydligt större, se Diagram 2A och Tabell 2A.

2 D. Sålda volymer 2017 och 2018 uppdelad per månad

Månad	2017	2018	Förändring
Januari	1 959	2 051	+4,7%
Februari	3 447	2 725	-21,0%
Mars	2 987	3 692	+23,6%
April	1 789	1 731	-3,3%
Maj	1 788	1 854	+3,7%
Juni	2 222	2 274	+2,3%
Juli	2 102	2 197	+4,5%
Augusti	2 212	2 283	+3,2%
September	2 071	2 110	+1,9%
Oktober	2 183	2 190	+0,3%
November	2 543	2 518	-1,0%
December	3 998	3 617	-9,5%
Totalt	29 301	29 241	-0,2%

DIAGRAM 2 D OCH TABELL 2 D: Antal sålda böcker (i tusental) under olika månader under 2018 jämfört med 2017.

3. Fördjupning

3 A. Fortsatt ökad försäljning av barn- och ungdomsböcker

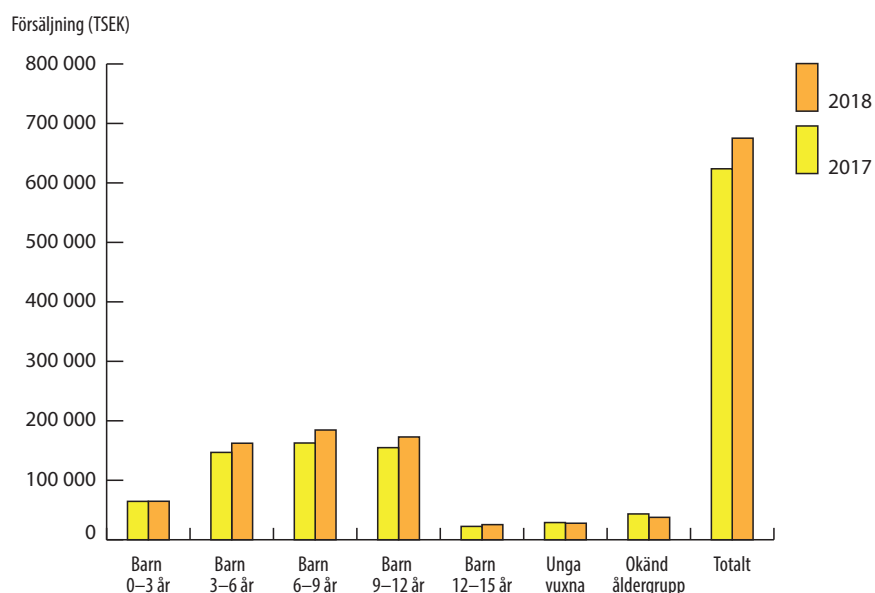
Tidigare rapporter baserade på Bokförsäljningsstatistiken har rapporterat om försäljningsframgångar för barn- och ungdomsböcker. Denna positiva utveckling fortsatte under 2018.

Under 2018 ökade försäljningen av *Barn och ungdom* sammantaget med 8,3 procent jämfört med 2017 räknat i kronor. Räknat i antalet sålda exemplar ökade försäljningen med 6,0 procent.

Ökningen under 2018 omfattade fem av sju ålderskategorier. Mest ökade kategorin *Barn 6–9 år* med 13,4 procent både räknat i kronor och 12,4 procent i antal exemplar. Näst mest ökade kategorierna *Barn 12–15 år* och *Barn 9–12 år*, vilka ökade med 13,2 procent respektive 11,6 procent. Den enda ålderskategorierna som minskade var *Unga vuxna* och *Okänd åldersgrupp*.

Försäljningsframgången för barn- och ungdomsböcker under 2018 års bokrea är mindre än under året i övrigt. Försäljningen ökade under rean sammantaget med 2,1 procent räknat i kronor. Mer om detta följer i nästa fördjupningsavsnitt om bokrean.

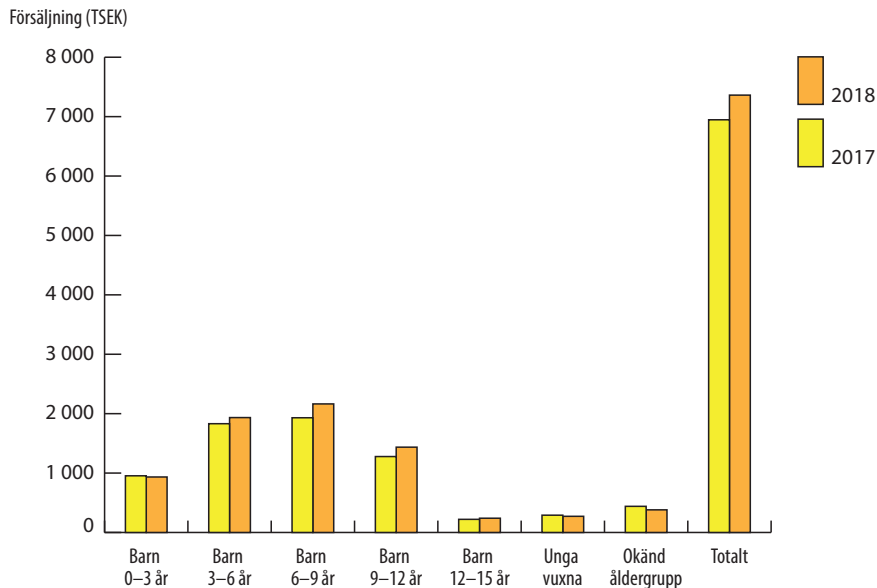
3 A.1 Försäljning av barn- och ungdomsböcker under helåret 2017 och 2018 uppdelad per ålderskategori

Ålderskategori	2017	2018	Förändring
Barn 0-3 år	64 544	64 701	+0,2%
Barn 3-6 år	146 876	162 293	+10,5%
Barn 6-9 år	162 674	184 518	+13,4%
Barn 9-12 år	154 864	172 837	+11,6%
Barn 12-15 år	22 459	25 428	+13,2%
Unga vuxna	28 919	27 769	-4,0%
Okänd åldersgrupp	43 408	37 676	-13,2%
Totalt	623 744	675 222	+8,3%

DIAGRAM 3 A.1 OCH TABELL 3 A.1: Försäljning (i TSEK) av barn- och ungdomslitteratur specificerat på ålderskategori under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

3 A.2. Sålda volymer 2017 och 2018 av barn- och ungdomsböcker uppdelad per ålderskategori

Ålderskategori	2017	2018	Förändring
Barn 0-3 år	954	934	-2,1%
Barn 3-6 år	1 831	1 934	+5,6%
Barn 6-9 år	1 931	2 164	+12,0%
Barn 9-12 år	1 278	1 436	+12,4%
Barn 12-15 år	221	240	+8,4%
Unga vuxna	291	272	-6,3%
Okänd åldersgrupp	440	381	-13,3%
Totalt	6 947	7 362	+6,0%

DIAGRAM 3 A.2 OCH TABELL 3 A.2: Antal sålda böcker (i tusental) i olika kategorier inom barn- och ungdomslitteraturen under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

3 B. Svagt minskande bokrea under 2018

Sammantaget minskade försäljningen under bokrean 2018 jämfört med bokrean 2017 med 1,2 procent eller knappt 4 miljoner kronor.

Bland försäljningskanalerna var det enbart kanalen *Internetbokhandel/bokklubbar* som ökade sin försäljning, liksom de två föregående åren. Denna försäljningskanal ökade försäljningen med 11,2 procent eller 8,5 miljoner kronor. Minskningen under bokrean var procentuellt särskilt stor i dagligvaruhandeln, där den minskade med 12,4 procent under 2018. Året innan minskade dagligvaruhandelns bokrea med 14,0 procent.

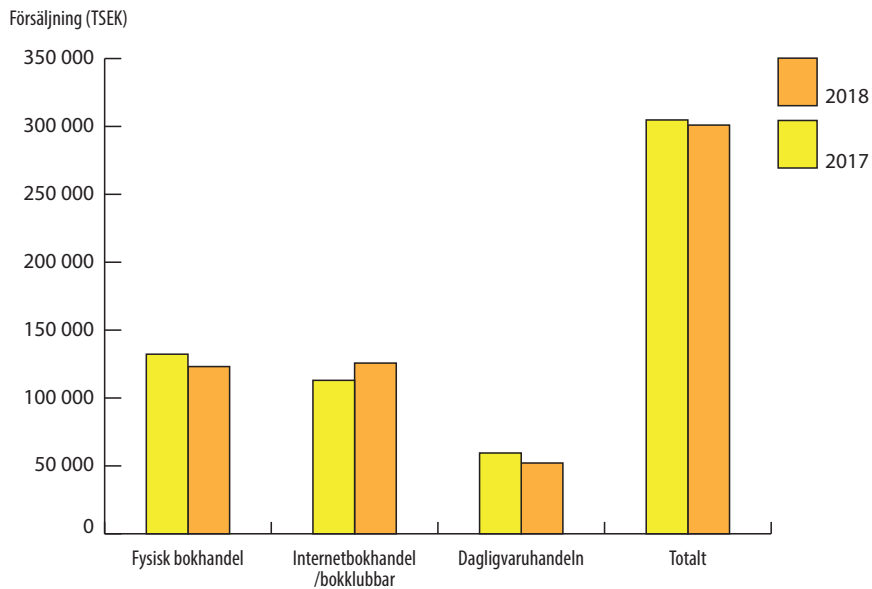
Genremässigt följer bokreans försäljning årets utveckling som helhet i så måtto att de kategorier som ökade under 2018 också ökade under bokrean. Detta gäller genrerna *Barn och ungdom*, *Populär facklitteratur* och *Facklitteratur*. Procentuellt sett ökade *Populär facklitteratur* mest, motsvarande 3,7 procent. *Barn och ungdom* och *Facklitteratur* ökade med 2,1 procent respektive 1,5 procent. Inom barn- och ungdomslitteraturen var det framför allt kategorierna *Barn 6–9 år* och *Barn 3–6 år* som ökade kraftigt.

Bland formaten ökade Pocket kraftigt, motsvarande 11,9 procent. Den inbundna boken minskade istället med 5,4 procent under bokrean. Notera, återigen, att denna utveckling under bokrean inte inkluderar försäljning från digitala abonnemangstjänster.

Med bokrea avses i rapporten branschens stora, årliga bokrea med startdatum bestämt av Svenska Bokhandlareföreningen. Rean har beräknats från det datumet, den 27 februari 2018, och tre veckor framåt. Försäljningen avser all försäljning hos återförsäljarna under denna period, även böcker som säljs till ordinarie pris.

FÖRDJUPNING

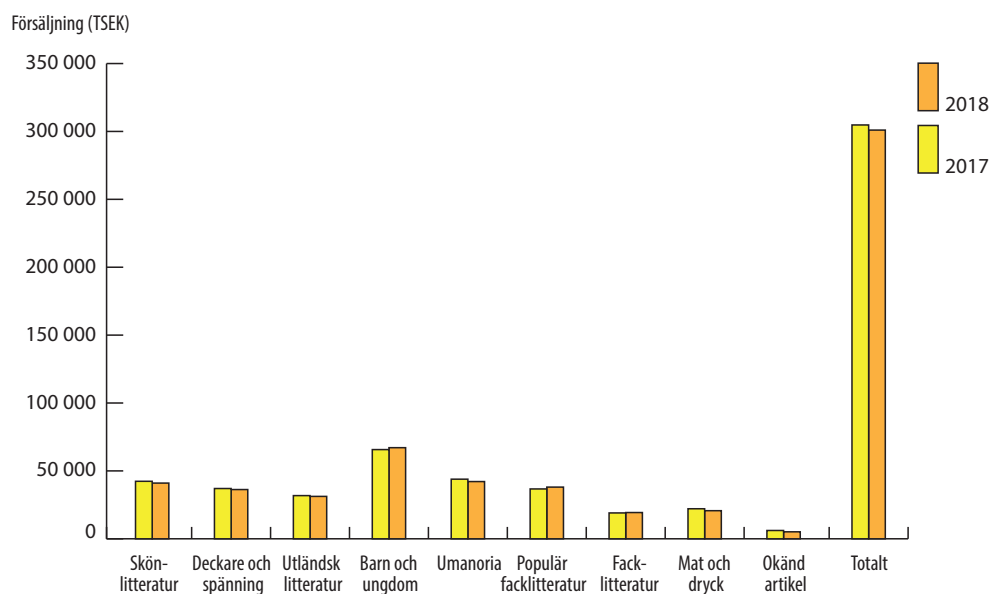
3 B.1. Försäljning under bokrea 2017 och 2018 per kanal

Kanal	Bokrea 2017	Bokrea 2018	Förändring
Fysisk bokhandel	132 265	123 147	-6,9%
Internetbokhandel/bokklubbar	113 015	125 724	+11,2%
Dagligvaruhandel	59 492	52 124	-12,4%
Totalt	304 772	300 995	-1,2%

DIAGRAM 3 B.1 OCH TABELL 3 B.1: Försäljning (i TSEK) i olika kanaler under bokrea 2018 (27 februari–19 mars) jämfört med bokrea 2017 (22 februari–14 mars).

3 B.2. Försäljning under bokrean 2017 och 2018 per genrer

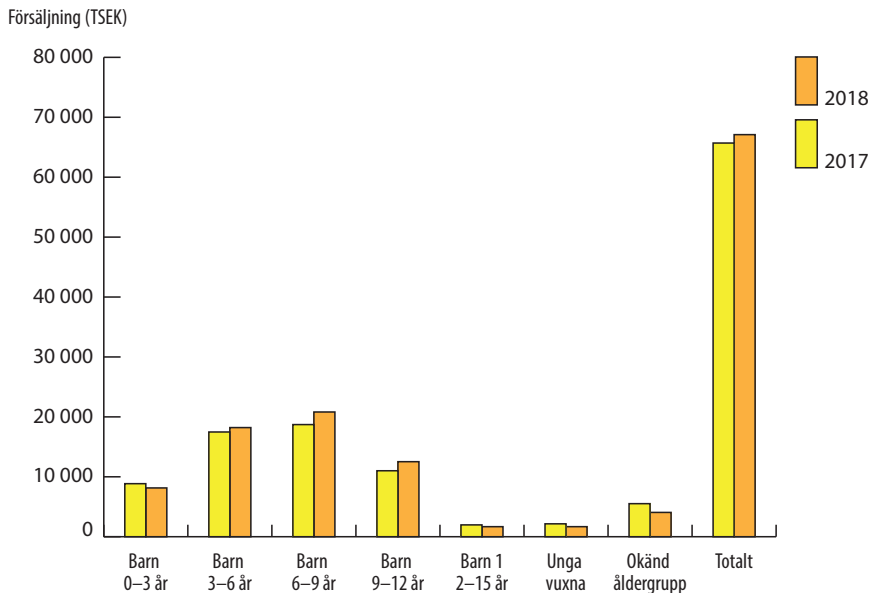

Genre	Bokrea 2017	Bokrea 2018	Förändring
Skönlitteratur	42 343	41 027	-3,1%
Deckare och spänning	37 025	36 267	-2,0%
Utländsk litteratur	31 804	31 224	-1,8%
Barn och ungdom	65 698	67 100	+2,1%
Humaniora	43 908	42 147	-4,0%
Populär facklitteratur	36 713	38 064	+3,7%
Facklitteratur	19 043	19 331	+3,7%
Mat och dryck	22 121	20 696	-6,4%
Okänd artikel	6 118	5 139	-16,0%
Totalt	304 772	300 995	-1,2%

DIAGRAM 3 B.2 OCH TABELL 3 B.2: Försäljning (i TSEK) av olika genrer under bokrean 2018 (27 februari–19 mars) jämfört med bokrean 2017 (22 februari–14 mars).

FÖRDJUPNING

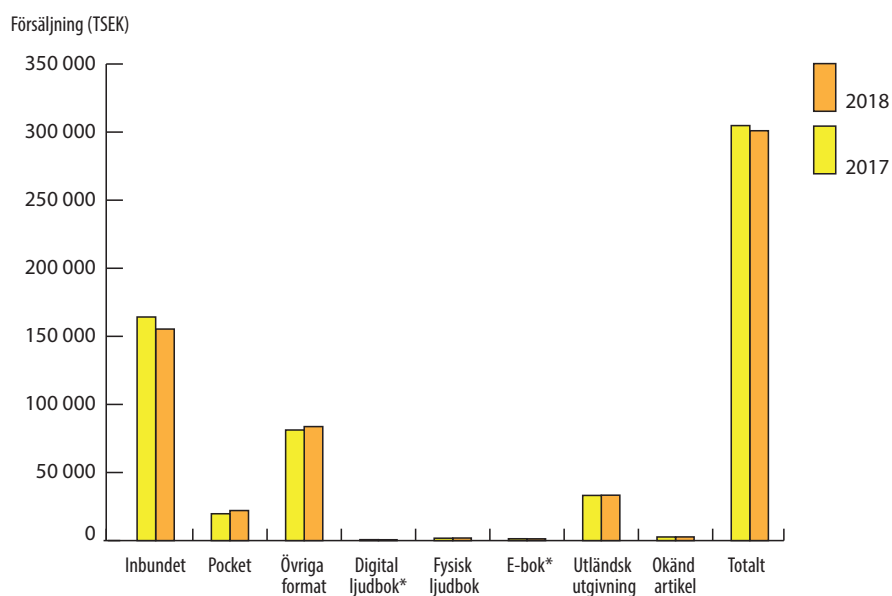
3 B.3. Försäljning av barn- och ungdomsböcker under bokrea 2017 och 2018 per ålderskategori

Ålderskategori	Bokrea 2017	Bokrea 2018	Förändring
Barn 0-3 år	8 853	8 142	-8,0%
Barn 3-6 år	17 478	18 213	+4,2%
Barn 6-9 år	18 714	20 815	+11,2%
Barn 9-12 år	11 009	12 521	+13,7%
Barn 12-15 år	1 975	1 676	-15,1%
Unga vuxna	2 152	1 677	-22,1%
Okänd åldersgrupp	5 517	4 056	-26,5%
Totalt	65 698	67 100	+2,1%

DIAGRAM 3 B.3 OCH TABELL 3 B.3: Försäljning (i TSEK) av barn- och ungdomslitteratur specificerat på ålderskategori under bokrea 2018 (27 februari-19 mars) jämfört med bokrea 2017 (22 februari-14 mars).

3 B.4. Försäljning under bokrean 2017 och 2018 per format

Format	Bokrea 2017	Bokrea 2018	Förändring
Inbundet	164 202	155 344	-5,4%
Pocket	19 713	22 067	+11,9%
Övriga format	81 213	83 720	+3,1%
Digital ljudbok*	681	631	-7,3%
Fysisk ljudbok	1 761	1 889	+7,3%
E-bok*	1 362	1 304	-4,3%
Utländsk utgivning	33 174	33 339	+0,5%
Okänd artikel	2 665	2 699	+1,3%
Totalt	304 772	300 995	-1,2%

DIAGRAM 3 B.4 OCH TABELL 3 B.4: Försäljning (i TSEK) uppdelat på format under bokrean 2018 (27 februari–19 mars) jämfört med bokrean 2017 (22 februari–14 mars).

* Denna försäljning av strömmade och nedladdningsbara böcker (digitala ljudböcker och e-böcker) omfattar inte digitala abonnemangstjänsters försäljning. Se Diagram 1A och Tabell 1A för en överblick av dessa aktörers helårsförsäljning.

3 C. Snittprisernas utveckling

Det genomsnittliga priset per såld bok ökade med 1,1 procent under 2018 jämfört med 2017. År 2018 var det avrundade snittpriset på alla sålda böcker 126 kronor, att jämföra med snittpriset 125 kronor på alla sålda böcker 2017.

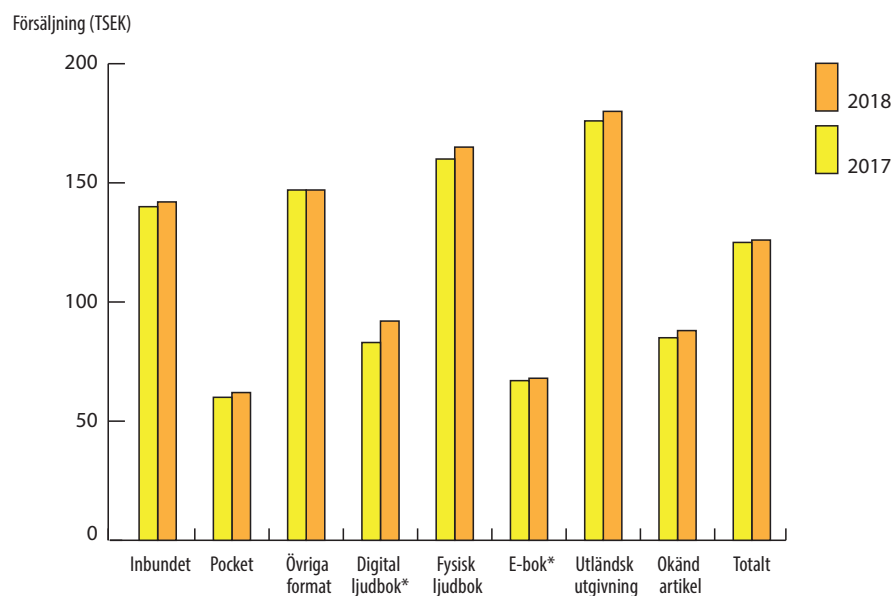
Det som i rapporten rapporteras som snittpriser har beräknats genom att för respektive kategori beräkna kvoten av försäljning räknat i kronor och försäljning av antal exemplar, d.v.s. genomsnittligt pris per sålt exemplar. Förändringar i dessa priser kan alltså genomgående antingen bero på att priser de facto höjts eller sänkts alternativt att konsumenter köpt relativt fler eller färre av böcker av en billigare sort inom den kategorin.

De flesta format visar en nära nog oförändrad prisutveckling. Ljudböcker sålda i de ordinarie försäljningskanalerna (det vill säga inte i digitala abonnemangstjänster) visar dock en något mer märkbar prishöjning. Det genomsnittliga priset för en digital ljudbok steg från 83 till 92 kronor i dessa ordinarie försäljningskanaler och priset för en fysisk ljudbok steg från 160 till 165 kronor. Observera återigen att priserna för digital ljudbok och e-bok inte omfattar prisförändringar hos digitala abonnemangstjänster. Eftersom den totala ökningen i denna försäljningskanal varit högre i volym än i kronor kan det konstateras att snittpriset per konsumerad bok i denna kanal istället sjunkit.

År 2018 var snittintäkten per konsumerad bok i digitala abonnemangstjänster 36 kronor, att jämföra med 39 kronor föregående år. Detta motsvarar en minskning med 8,0 procent. Inom denna marknadskanal tillämpas både affärsmodeller där intäkterna delas mellan återförsäljare och förlag och författare och affärsmodeller där förlag och författare får en fast ersättning per konsumerad bok. Det finns grundläggande skillnader mellan en konsumerad bok i en digital abonnemangstjänst och exempelvis en köpt tryckt bok. I det förstnämnda fallet har konsumenten enbart tillgång till boken under den tiden den prenumerar på abonnemanget. De olika aktörerna har delvis olika erbjudanden och det vanligaste är att konsumenten betalar ett fast månadspris oberoende hur mycket eller lite som den konsumerar. Om konsumenten läser eller lyssnar på samma bok flera gånger räknas det som flera köp, vilket naturligtvis inte gäller tryckta böcker. Köpare av tryckta böcker kan också välja att sälja eller på andra sätt tradera ägandet av boken till någon annan. Dessa exempel på uppenbara skillnader är bra att ha i åtanke vid alla jämförelser. Med detta i åtanke kan det ändå konstateras att snittintäkterna för en konsumerad bok i digitala abonnemangstjänster väsentligt skiljer sig från andra försäljningskanaler och format. Även jämfört med e-böcker, digitala ljudböcker och fysiska ljudböcker sålda i andra försäljningskanaler är de mångdubbelt lägre.

Tar man snittintäkternas utveckling i digitala abonnemangstjänster i beaktande har priserna per konsumerad bok kraftigt minskat, med 7,8 procent på marknaden som helhet. Bokförsäljningsstatistiken kommer fortsatt intressera sig för prisutvecklingen och digitaliseringens effekter på den svenska bokmarknaden.

3 C. Snittpriser under 2017 och 2018 per format

Format	2017	2018	Förändring
Inbundet	140	142	+1,5%
Pocket	60	62	+0,5%
Övriga format	147	147	-0,4%
Digital ljudbok*	83	92	+10,9%
Fysisk ljudbok	160	165	+3,5%
E-bok*	67	68	+1,6%
Utländsk utgivning	176	180	+2,2%
Okänd artikel	85	88	+3,0%
Totalt	125	126	+1,1%

DIAGRAM 3 C OCH TABELL 3 C: Snittpriser för olika format under tidsperioden 1 januari till 31 december 2018 jämfört med samma period 2017.

* Denna försäljning av strömmade och nedladdningsbara böcker (digitala ljudböcker och e-böcker) omfattar inte digitala abonnemangstjänsters försäljning. Se Diagram 1A och Tabell 1A för en överblick av dessa aktörers helårsförsäljning.

4. Topplistor under 2018

Många svenska författare på topplistorna

Alexandra Coehlo Ahndoril och Alexander Ahndoril, författarduon bakom Lars Kepler, skrev den bäst säljande skönlitterära boken under 2018. *Lazarus* är den sjunde boken i serien om Joona Linna och även de tidigare titlarna i denna serie har placerat sig i toppen av bästsäljarlistorna. Precis som tidigare år består den skönlitterära listan till stor del av så kallad genrelitteratur, framför allt deckare. Majoriteten av författarna på den skönlitterära listan har dessutom varit med på föregående års topplista, med samma eller andra böcker. Enbart fyra författare av tjugo (Dan Brown, Elena Ferrante, Jojo Moyes och Kazuo Ishiguro) är utländska författare. Detta mönster återfinns också i övriga topplistor.

Den bäst säljande facklitterära boken 2018 var *Factfulness: Tio knep som hjälper dig att förstå världen* av Hans Rosling, Ola Rosling och Anna Rosling Rönnlund. Den bäst säljande boken under 2017 var för övrigt *Hur jag lärde mig förstå världen* av Fanny Härgestam och Hans Rosling som under 2018 placerade sig som den femte bäst säljande facklitterära boken. Värt att notera är att sex av 20 böcker på den facklitterära topplistan berör kost eller hälsa, trots att genren *Mat och dryck* generellt har haft stora försäljningsminskningar under 2018. De flesta av dessa böcker är fokuserade på kostens hälsomässiga effekter och är därför inte kokböcker i traditionell mening.

Årstopplistan för *Barn och ungdom* speglar samma fenomen som den övriga skönlitterära listan, nämligen att majoriteten av listplaceringarna innehas av samma författare som också återfinns på förra årets lista, med samma eller nya titlar. Fem av tjugo titlar är liksom förra året dessutom skrivna av samma författare – Martin Widmark – och ingår i serien om *LasseMajas Detektivbyrå* som han skapar tillsammans med Helena Willis. Elias Våhlund och Agnes Våhlund barnbok *Handbok för superhjältar: Handboken* är den bäst säljande barnboken under 2018. Både den skönlitterära topplistan och topplistan för barn- och ungdomslitteraturen toppas alltså av äkta makar som skriver tillsammans.

Notera att årstopplistorna i dessa avsnitt avser antal sålda exemplar och inte försäljning i kronor.

4 A. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – All slags skönlitteratur

1. Lars Kepler	<i>Lazarus</i>	Albert Bonniers Förlag
2. Dan Brown	<i>Begynnelse</i>	Albert Bonniers Förlag
3. David Lagercrantz	<i>Mannen som sökte sin skugga</i>	Norstedts
4. Jonas Gardell	<i>Till minne av en villkorlös kärlek</i>	Norstedts
5. Alex Schulman	<i>Bränn alla mina brev</i>	Bookmark Förlag
6. Jan Guillou	<i>De som dödar drömmar sover aldrig</i>	Piratförlaget
7. Elena Ferrante	<i>Det förlorade barnet. Bok 4, Medelålder och åldrande</i>	Norstedts
8. Jojo Moyes	<i>En andra chans</i>	Printz publishing
9. Mari Jungstedt	<i>Ett mörker ibland oss</i>	Albert Bonniers Förlag
10. Viveca Sten	<i>I fel sällskap</i>	Bokförlaget Forum
11. Elena Ferrante	<i>Den som stannar, den som går. Bok 3, Åren mitt i livet</i>	Norstedts
12. Sofie Sarenbrandt	<i>Syndabocken</i>	Bookmark Förlag
13. Camilla Läckberg	<i>Häxan</i>	Bokförlaget Forum
14. Michael Hjorth & Hans Rosenfeldt	<i>En högre rättvisa</i>	Norstedts
15. Håkan Nesser	<i>De vänsterhäntas förening</i>	Albert Bonniers Förlag
16. Kazuo Ishiguro	<i>Återstoden av dagen</i>	Wahlström & Widstrand
17. Anders Roslund	<i>Tre timmar</i>	Piratförlaget
18. Jonas Jonasson	<i>Hundraettåringen som tänkte att han tänkte för mycket</i>	Piratförlaget
19. Ulf Lundell	<i>Vardagar</i>	Wahlström & Widstrand
20. Jens Lapidus	<i>Top dogg</i>	Wahlström & Widstrand

4 B. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – All slags facklitteratur

1.	Hans Rosling, Ola Rosling & Anna Rosling Rönnlund	<i>Factfulness: tio knep som hjälper dig förstå världen</i>	Natur & Kultur
2.	Leif G.W. Persson	<i>Professor Wille Vingmutter, mästardetektiv: Berättelsen om mitt yrkesliv</i>	Albert Bonniers Förlag
3.	Michelle Obama	<i>Min historia</i>	Bokförlaget Forum
4.	Zlatan Ibrahimovic & Mats Olsson	<i>Jag är fotboll</i>	Bonnier Fakta
5.	Fanny Härgestam & Hans Rosling	<i>Hur jag lärde mig förstå världen</i>	Natur & Kultur
6.	Maria Borelius	<i>Hälsorevolutionen: vägen till antiinflammatorisk livsstil: helheten</i>	Harper Collins Nordic
7.	-----	<i>Guinness World Records 2019</i>	Bonnier Fakta
8.	Mia Clase & Lina Nertby Aurell	<i>Food pharmacy: en berättelse om tarmflora, snälla bakterier, forskning och antiinflammatorisk mat</i>	Bonnier Fakta
9.	Niklas Ekstedt & Henrik Ennart	<i>Happy food: om hur mat och lycka hänger ihop</i>	Bookmark Förlag
10.	Thomas Erikson	<i>Omgiven av psykopater: så undviker du att bli utnyttjad av andra</i>	Bokförlaget Forum
11.	Anders Hansen	<i>Hjärnstark: hur motion och träning stärker din hjärna</i>	Fitnessförlaget
12.	Mia Clase & Lina Nertby Aurell	<i>Food pharmacy: kokboken</i>	Bonnier Fakta
13.	Soki Choi	<i>Kimchi och kombucha: den nya vetenskapen om hur tarmbakterierna stärker din hjärna</i>	Bonnier Fakta
14.	Jordan B. Peterson	<i>12 livsregler: ett motgift mot kaos</i>	Mondial
15.	Fatima Bremmer	<i>Ett jävla solsken: en biografi om Ester Blenda Nordström</i>	Bokförlaget Forum
16.	Jenny Warsén	<i>Middagstipset</i>	Bonnier Fakta
17.	Thomas Erikson	<i>Omgiven av idioter: hur man förstår dem som inte går att förstå</i>	Bokförlaget Forum
18.	Thomas Erikson	<i>Omgiven av dåliga chefer: varför bra ledarskap är sällsynt</i>	Bokförlaget Forum
19.	Magnus Västerbro	<i>Svälten: hungeråren som formade Sverige</i>	Albert Bonniers Förlag
20.	Alexa Kaye	<i>Du är fantastisk</i>	Tukan förlag

4 C. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – All slags barn- och ungdomslitteratur

1. Elias Våhlund & Agnes Våhlund	<i>Handbok för superhjältar. Handboken</i>	Rabén & Sjögren Förlag
2. Elena Favilli & Francesca Cavallo	<i>Godnattsagor för rebelltjejer: 100 berättelser om fantastiska kvinnor</i>	Max Ström
3. Martin Widmark	<i>Silvermysteriet</i>	Bonnier Carlsen
4. Elias Wåhlund & Agnes Wåhlund	<i>Handbok för superhjältar. Ensam</i>	Rabén & Sjögren Förlag
5. Anna-Clara Tidholm	<i>Knacka på!</i>	Alfabeta Förlag
6. Elias Wåhlund & Agnes Wåhlund	<i>Handbok för superhjältar: Vargen kommer</i>	Rabén & Sjögren Förlag
7. Jeff Kinney	<i>På hal is</i>	Bonnier Carlsen
8. Elias Wåhlund & Agnes Wåhlund	<i>Handbok för superhjältar. Röda masken</i>	Rabén & Sjögren Förlag
9. Martin Widmark	<i>LasseMajas sommarlovsbok. Vallebyspelen</i>	Bonnier Carlsen
10. Martin Widmark	<i>Fängelsemysteriet</i>	Bonnier Carlsen
11. Martin Widmark	<i>Simborgarmysteriet</i>	Bonnier Carlsen
12. Elena Favilli & Francesca Cavallo	<i>Godnattsagor för rebelltjejer 2</i>	Max Ström
13. Åsa Larsson & Ingela Korsell	<i>Pax. Draugen</i>	Bonnier Carlsen
14. Ingelin Angerborn	<i>Skuggornas hus</i>	Rabén & Sjögren Förlag
15. Kevin Pettman	<i>Fortnite battle royal: så blir du en vinnare – den ultimata överlevnadsguiden</i>	Tukan Förlag
16. Fiona Watt	<i>Enhörningar: pysselbok med klistermärken</i>	Tukan Förlag
17. Tannaz Afschar & Mia Steingraber	<i>Enhörningarnas magiska värld</i>	Tukan Förlag
18. Martin Widmark	<i>Cykelmysteriet</i>	Bonnier Carlsen
19. Kristina Ohlsson	<i>Mumiens gåta</i>	Lilla Piratförlaget
20. Emilia Dziubak	<i>Pixi Adventskalender – Emilia Dziubak</i>	Bonnier Carlsen

4 D. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – Pocket (oavsett genre)

1. Thomas Erikson	<i>Omgiven av idioter: hur man förstår dem som inte går att förstå</i>	Månpocket
2. Niklas Natt och Dag	<i>1793</i>	Månpocket
3. Anders Hansen	<i>Hjärnstark: hur motion och träning stärker din hjärna</i>	Månpocket
4. Jenny Colgan	<i>Den lilla bokhandeln runt hörnet</i>	Massolit Förlag
5. Stina Jackson	<i>Silvervägen</i>	Månpocket
6. Malin Persson Giolito	<i>Bara ett barn</i>	Månpocket
7. Sofie Sarenbrandt	<i>Bakom din rygg</i>	Bookmark Förlag
8. Jojo Moyes	<i>Ensam i Paris och andra historier</i>	Printz publishing
9. Mari Jungstedt	<i>Det förlovade landet</i>	Månpocket
10. Camilla Grebe	<i>Husdjuret</i>	Månpocket
11. Armando Lucas Correa	<i>Den tyska flickan</i>	Louise Bäckelin Förlag
12. Lucy Diamond	<i>Strandcaféet</i>	Printz Publishing
13. Camilla Läckberg	<i>Häxan</i>	Månpocket
14. A. J. Finn	<i>Kvinnan i fönstret</i>	Månpocket
15. Louise Boije af Gennäs	<i>Blodlokan</i>	Bookmark Förlag
16. Malin Giolito Persson	<i>Störst av allt</i>	Månpocket
17. Dan Brown	<i>Begynnelse</i>	Bonnier Pocket
18. Kristina Ohlson	<i>Syndafloder</i>	Piratförlaget
19. Anders De La Motte	<i>Höstdåd</i>	Månpocket
20. Emelie Schepp	<i>Pappas pojke</i>	Harper Collins Nordic

4 E. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – Ljudböcker (oavsett genre)

1.	Lars Kepler	<i>Lazarus</i> (MP3)	Bonnier Audio
2.	Lars Kepler	<i>Lazarus</i> (CD)	Bonnier Audio
3.	Jan Guillou	<i>De som dödar drömmar sover aldrig</i> (CD)	Piratförlaget
4.	Leif G.W. Persson	<i>Professor Wille Vingmutter, mästardetektiv: berättelsen om mitt yrkesliv</i> (CD)	Bonnier Audio
5.	Anders Hansen	<i>Hjärnstark: hur motion och träning stärker din hjärna</i>	Bonnier Audio
6.	Thomas Erikson	<i>Omgiven av psykopater: så undviker du att bli utnyttjad av andra</i>	Bonnier Audio
7.	Mats Erasmie	<i>Dödskaravanen</i>	Saga Egmont
8.	Carl-Johan Vallgren	<i>Mikael Persbrandt: Så som jag minns det</i>	Bonnier Audio
9.	Lars Kepler	<i>Lazarus</i> (MP3 CD)	Bonnier Audio
10.	Jonas Jonasson	<i>Hundraåttåringen som tänkte att han tänkte för mycket</i>	Piratförlaget
11.	Niklas Natt och Dag	1793	Bonnier Audio
12.	Leif G.W. Persson	<i>Professor Wille Vingmutter, mästardetektiv: berättelsen om mitt yrkesliv</i> (MP3)	Bonnier Audio
13.	Dan Brown	<i>Begynnelse</i>	Bonnier Audio
14.	Dag Öhrlund	<i>Se till mig som liten är</i>	Lind & Co
15.	Mari Jungstedt	<i>Ett mörker ibland oss</i>	Bonnier Audio
16.	David Lagercrantz	<i>Mannen som sökte sin skugga</i>	Norstedts
17.	Jan Guillou	<i>De som dödar drömmar sover aldrig</i> (MP3)	Piratförlaget
18.	Dan Buthler & Dag Öhrlund	<i>Kejsaren</i>	Lind & Co
19.	Martin Widmark	<i>Silvermysteriet</i>	Bonnier Audio
20.	Fanny Härgestam & Hans Rosling	<i>Hur jag lärde mig förstå världen</i>	Natur & Kultur

* Notera att strömmade och nedladdningsbara böcker (digitala ljudböcker) i stor utsträckning säljs genom uppgiftslämnare som inte finns representerade i Bokförsäljningsstatistiken. Topplistorna avspeglar försäljningen hos uppgiftslämnarna i dataunderlaget och är inte representativt för marknaden i stort.

4 F. Årstopplista 2018 i antal sålda exemplar – E-böcker (oavsett genre)

1. Lars Kepler	<i>Lazarus</i>	Albert Bonniers Förlag
2. Niklas Natt och Dag	<i>1793</i>	Bokförlaget Forum
3. Hans Rosling, Ola Rosling & Anna Rosling Rönnlund	<i>Factfulness: tio knep som hjälper dig förstå världen</i>	Natur & Kultur
4. Thomas Erikson	<i>Omgiven av psykopater: så undviker du att bli utnyttjad av andra</i>	Bokförlaget Forum
5. Thomas Erikson	<i>Omgiven av idioter: hur man förstår dem som inte går att förstå</i>	Hoi
6. Malin Giolito Persson	<i>Bara ett barn</i>	Wahlström & Widstrand
7. Fatima Bremmer	<i>Ett jävla solsken: en biografi om Ester Blenda Nordström</i>	Wahlström & Widstrand
8. David Lagercrantz	<i>Mannen som sökte sin skugga</i>	Norstedts
9. Anders Hansen	<i>Hjärnstark: hur motion och träning stärker din hälsa</i>	Fitnessförlaget
10. Mari Jungstedt	<i>Ett mörker ibland oss</i>	Albert Bonniers Förlag
11. Leif G.W. Persson	<i>Professor Wille Vingmutter, mästardetektiv: berättelsen om mitt yrkesliv</i>	Albert Bonniers Förlag
12. Stina Jackson	<i>Silervägen</i>	Albert Bonniers Förlag
13. Denise Rudberg	<i>Åtta steg bakom</i>	Bokförlaget Forum
14. Håkan Nesser	<i>De vänsterhäntas förening</i>	Albert Bonniers Förlag
15. Sofie Sarenbrandt	<i>Bakom din rygg</i>	Bookmark Förlag
16. Dan Brown	<i>Begynnelse</i>	Albert Bonniers Förlag
17. Mia Clase & Lina Aurell Nertby	<i>Food Pharmacy: Kokboken</i>	Bonnier Fakta
18. Jan Guillou	<i>De som dödar drömmar sover aldrig</i>	Piratförlaget
19. Camilla Grebe	<i>Husdjuret</i>	Wahlström & Widstrand
20. Viveca Sten	<i>I fel sällskap</i>	Bokförlaget Forum

* Notera att strömmade och nedladdningsbara böcker (e-böcker) i stor utsträckning säljs genom uppgiftslämnare som inte finns representerade i Bokförsäljningsstatistiken. Topplistorna avspeglar försäljningen hos uppgiftslämnarna i dataunderlaget och är inte representativt för marknaden i stort.

5. Bokförsäljningsstatistikens bakgrund och metod

Unik kartläggning av den svenska bokförsäljningen

Denna rapport presenterar statistik baserad på den mest omfattande datainsamlingen av svensk bokförsäljning från återförsäljare som någonsin har gjorts i Sverige. Den är resultatet av ett samarbete mellan Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen och är unik genom att den presenterar tillförlitlig försäljningsstatistik som aldrig tidigare funnits tillgänglig.

Detta är den åttonde rapporten som baseras på Bokförsäljningsstatistikens data. Den inkluderar detaljerad statistik för åren 2017 och 2018. Tidigare under år 2018 har en kortare rapport för första halvåret publicerats. Denna kan läsas som komplement för den som är intresserad av en ännu mer detaljerad bild av hur försäljningen såg ut under olika delar av året. Svenska Förläggareföreningen och Svenska Bokhandlareföreningen har publicerat samtliga rapporter på sina hemsidor.

Försäljningsstatistiken som presenteras i denna rapport omfattar tidsperioden från den 1 januari 2017 till den 31 december 2018 och fokuserar på allmänlitteratur. För närvarande finns ett antal namngivna, stora uppgiftslämnare verksamma inom nätbokhandel, bokklubbar, varuhus, stormarknader och fysisk bokhandel (se appendix). Datainhämtningen är löpande och kommande rapporter kommer att redogöra för senare tidsperioder. I Bokinfos dagliga katalogarbete korrigeras varugrupp på en bok om den är felaktigt inlagd. Detta kan medföra marginella förändringar i genrer och format beroende på när statistiken hämtas från systemet. Under det fleråriga arbetet med Bokförsäljningsstatistiken har tillkommande uppgiftslämnare inte alltid kunnat lämna fullständig försäljningsstatistik ända tillbaka till den 1 januari 2012, som är det datum där försäljningsdata tidigast har insamlats från. Därför kan inte rättvisande jämförelser göras över flera års tid. Alla diagram i denna och tidigare rapporter redovisar dock enbart jämförbara data. Det kan slutligen noteras att historisk försäljningsstatistik kan komma att uppdateras i händelse av att uppgiftslämnare lämnar eller ansluter till Bokförsäljningsstatistiken.

Statistiken bygger på daglig försäljningsstatistik rapporterad från uppgiftslämnarnas kassasystem eller motsvarande och är indelad per genre, bokformat och försäljningskanal. Uppgiftslämnare kan med fyra dagars fördröjning se sin egen försäljning i förhållande till den totala försäljningen inom den egna kanalen och totalt. Medlemsförlagen i Svenska Förläggareföreningen ser sina egna försäljningssiffror och titlar i förhållande till totalsiffran inom respektive statistikområde.

Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen kommer förutom denna rapport att publicera en ytterligare rapport under 2019 baserad på Bokförsäljningsstatistiken som kommer att behandla försäljningen under det första halvåret av 2019.

Avsnittet om digitala abonnemangstjänster

Aktörer nischade på de digitala formaten har haft stor tillväxt de senaste åren. Betydelsen av sådana företag märktes inte minst då Storytel förvärvade Norstedts under 2016. Digitala abonnemangstjänster ingår i dagsläget inte i det ordinarie dataunderlaget insamlat via Bokinfo. Deras verksamheter är uppbyggda kring en affärsmodell, där kunder inte köper enskilda verk, utan betalar för att under en viss tid lyssna på ett obegränsat antal digitala ljudböcker eller läsa digitala e-böcker. I framtiden är förhoppningen att ansluta digitala abonnemangstjänster som uppgiftslämnare till det ordinarie dataunderlaget. För att få en bild av dessa företags marknadsstorlek och marknadstillväxt har dock uppgifter insamlats separat och redovisats i konsoliderad form. De uppgifter som samlats in från BookBeat, Nextory och Storytel rör antal lyssnade ljudböcker och lästa e-böcker för 2017 och 2018, samt försäljning i kronor exklusive moms för ljudböcker och lästa e-böcker för 2017 och 2018. Detta visas i Diagram 1A och Tabell 1A respektive Diagram 2A och Tabell 2A. Observera att övriga diagram och tabeller enbart utgår från det ordinarie dataunderlaget.

Hur skiljer sig Bokförsäljningsstatistiken från tidigare kartläggningar?

En uppskattning av Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen är att Bokförsäljningsstatistiken omfattar cirka tre fjärdedelar (inklusive digitala abonnemangstjänster) av all allmänlitteratur som säljs i Sverige. Begreppet allmänlitteratur är ett paraplybegrepp som vanligen åsyftar skönlitteratur, facklitteratur samt barn- och ungdomsböcker i svenska original och i översättning till svenska, men har delvis flytande och oklara gränser, vilket är ett av skälen till att en mer exakt beräkning av Bokförsäljningsstatistikens omfattning av den totala försäljningen av allmänlitteratur som säljs i Sverige inte anses eftersträva värd. Ambitionen är istället att i denna rapport vara transparent vad gäller hur datainsamlingen skett och hur bokförsäljningen har klassificerats.

Svenska Förläggareföreningen har sedan 1973/74 tagit fram detaljerad statistik över sina medlemmars utgivning och försäljning. Dessa rapporter presenterar uppgifter och jämförelser i långa tidsserier över förlagens försäljning till återförsäljare. Till skillnad från dessa rapporter redovisar Bokförsäljningsstatistiken försäljningen i nästa led, hos återförsäljarna. I Bokförsäljningsstatistiken är läromedel för grundskolan och gymnasieskolan, stora delar av kurslitteraturen för högskola samt företagslitteraturen i huvudsak inte inräknade. Uppskattningar av förlagens försäljning av sådan litteratur finns i förlagsstatistiken, vilken är tillgänglig i Svenska Förläggareföreningens Faktabank, se www.forlaggare.se/faktabank. Där finns också en rad andra rapporter, till exempel om läsvanor, litteraturstödet, e-boken, pocketboken och kulturmoms på böcker. Svenska Bokhandlareföreningen till-

handahåller också rapporter och information på sin hemsida www.booksellers.se.

Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen har tidigare genom åren samarbetat kring publiceringen av olika rapporter som rör deras gemensamma marknad. Denna rapport syftar till att ytterligare utöka kunskaps-spridningen om försäljningen av böcker i Sverige genom sammanställning och analys av nya, tillgängliga försäljningsdata.

De kvantitativa försäljningssiffror som Bokförsäljningsstatistiken bygger på kan kortfattat sägas förklara i hur stor omfattning och åt vilket håll försäljningen utvecklas under specifika tidsperioder. Branschorganisationerna ger också ut andra analyser och rapporteringar baserade på till exempel kvalitativa data som genom sin karaktär besvarar andra forskningsfrågor än de som är centrala i denna rapport. För jämförbarheten mellan rapporter är det som sagt viktigt att vara medveten om skillnader beträffande metod och datakällor för olika rapporter och analyser.

Hur har datainsamlingen skett och hur klassificeras försäljningen?

Bokinfo, vars verksamhet syftar till att skapa en effektiv förmedling av bokinformation, har anlåtats för att insamla och sammanställa data från uppgiftslämnarna. Försäljningsdata har levererats från uppgiftslämnarnas kassasystem eller motsvarande och är därför tillförlitliga förstahandsuppgifter om faktisk försäljning.

Alla försäljningssiffror är exklusive moms och i löpande priser.

Fullständiga klassificeringsscheman för litteraturkategorier (genrer) samt format återfinns i appendix. I korthet redovisas försäljning i genrer: *Skönlitteratur, Deckare och spänning, Utländsk litteratur, Barn och ungdom, Populär facklitteratur, Humaniora, Facklitteratur, Mat och dryck*, samt *Okänd artikel*. *Barn och ungdom* är därtill särredovisad på ålderskategorierna: *Barn 0–3 år, Barn 3–6 år, Barn 6–9 år, Barn 9–12 år, Barn 12–15 år, Unga vuxna*, samt *Okänd ålderskategori*. Vad gäller format redovisas försäljning i kategorierna: *Inbundet, Pocket, Övriga format, Digital ljudbok, Fysisk ljudbok, E-bok, Utländsk utgivning*, samt *Okänd artikel*.

Försäljning visas för olika mätperioder. Data som finns tillgänglig för denna rapport gör det inte möjligt att utreda hur försäljningen är fördelad över antalet enskilda titlar. Eftersom ett litet antal bästsäljande titlar generellt står för en stor del av den totala bokförsäljningen kan det antas att vissa enskilda titlar har haft en märkbar påverkan på hela genrer, i synnerhet när en sådan titel kategoriseras i en mindre vanlig kategori. Likaså kan försäljningsresultat under enskilda månader påverkas av lanseringsdatumen för enskilda storsäljande titlar. Eftersom data-underlaget inte erbjuder en möjlighet att göra analyser av faktisk försäljning av enskilda titlar utelämnas all vidare spekulation om betydelsen av enskilda titlar för olika kategorier och tidsperioder.

Hur har datainsamlingen analyserats?

Analysen av Bokförsäljningsstatistiken är naturligtvis avhängig den kategorisering och de sätt att sortera försäljning som finns inbyggda i Bokinfos system. Hur data kategoriseras och sorteras i Bokinfo är ett resultat av både pragmatiska och principiella beslut. Den är pragmatisk därför att den utgår från hur data redan är kategoriserad i ett tidigare skede. Begränsningar för hur data kan sorteras har också införts på grund av principiella konkurrensrättsliga avvägningar. Det är exempelvis därför inte möjligt att ta fram snittpriser för olika format i olika försäljningskanaler.

I motsats till Svenska Förläggareföreningens Förlagsstatistik bygger Bokförsäljningsstatistiken på en relativt kort tidsperiod, med start den 1 januari 2012. Eftersom tidsperioden är kort har jämförelser fokuserat på skillnader mellan försäljning under helåret 2018 jämfört med helåret 2017. Därutöver redovisas månadsförsäljning i fördjupade kapitel för dessa tidsperioder. Bokreans försäljningsstatistik har bestämts till den officiella startdagen och tre veckor framåt. I jämförelser av månadsförsäljning under februari och mars kan det vara intressant att notera när startdagen för bokrean inträffar de olika åren, eftersom den ofta står för en betydande del av helårsförsäljningen.

Försäljningsstatistiken illustreras dels i stapeldiagram för den aktuella mätperioden och dels i tabellform. Staplarna för de två jämförande tidsperioderna redovisas i kronologisk ordning. Stapeln i gult till vänster visar med andra ord en tidigare tidsperiod än stapeln i orange till höger.

För att underlätta läsbarheten redovisas försäljning i avrundade tal. Det ska noteras att den procentuella förändringen är beräknad på icke avrundade tal och redovisad med en decimal. Skälet till att den procentuella förändringen är beräknad på icke avrundade siffror är för att bättre återspegla den faktiska förändringen samtidigt som läsbarheten av rapportens siffror ska vara hög.

Kort om syfte och statistisk kvalitet

Syftet med Bokförsäljningsstatistiken är att insamla nya tillförlitliga data om återförsäljares löpande försäljning av olika slags böcker för att på så sätt öka förståelsen och medvetenheten om bokbranschens villkor och utveckling. Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningens samordning möjliggör att en stor del av återförsäljarna av allmänlitteratur har kunnat lämna jämförbara försäljningsdata.

Det möjliggör i sin tur en omvärldsbevakning för återförsäljare att kunna se hur den egna försäljningen förhåller sig till övrig försäljning på olika marknadsplatser. En fördel med denna statistik är att den kan ge en motbild till andra rapporteringar där intervjuer med godtyckliga aktörer tillskrivs betydelsen att förmedla en sys-

tematisk och allmän tendens. Bokförsäljningsstatistiken kan på så sätt ifrågasätta anekdotiska sanningar.

Det ska i detta sammanhang dock betonas att det finns flera stora och betydande återförsäljare av böcker som i dagsläget inte är uppgiftslämnare till Bokförsäljningsstatistiken. Eftersom uppgiftslämnarna inte utgör ett slumpmässigt stickprov, vilket är mycket viktigt att vara medveten om, kan det inte uteslutas att det finns systematiska skevheter i statistiken.

Fyra vedertagna kvalitetsaspekter av statistik behandlar innehåll, tidsaspekt, tillförlitlighet och tillgänglighet. Innehållsaspekten handlar om att begrepp ska förstås likadant bland uppgiftslämnare, vilket Bokinfos standardiserade kategorisering borgar för. Vad gäller tidsaspekten har försäljningsdata fram till 31 december 2018 analyserats, vilket måste betraktas som mycket aktuella uppgifter givet publiceringstidpunkten. Dessutom är jämförelser över tid tillförlitliga på grund av att data insamlats på samma sätt under datainsamlingsperioden. Tillförlitlighet i statistisk data bygger på ett litet urvalsfel, lågt bortfall, små svarsfel och god populationstäckning. Bokförsäljningsstatistiken utgör som sagt inte ett slumpmässigt stickprovsurval, men det kan argumenteras för att bortfallet av försäljning från uppgiftslämnarna är mycket litet, att svarsfelen bör vara små på grund av den standardiserade kategoriseringen hos Bokinfo och att täckningen av populationen är hög om man med populationen avser alla återförsäljare av allmänlitteratur i Sverige och beaktar den enormt stora datamängd som underlaget inrymmer. Förhoppningsvis kan dessutom kommande rapportering av Bokförsäljningsstatistiken inkludera ännu fler uppgiftslämnare och på så sätt lämna ännu mer tillförlitlig statistik. Slutligen, vad gäller tillgänglighet, är det Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningens ambition att tillhandahålla försäljningsdata och analyser av dessa på ett så tillgängligt sätt som möjligt. Därför publiceras rapporten på båda organisationernas webbplatser och kan laddas ned kostnadsfritt.

Rapportens kvalitativa data

Rapportens fokus har varit att presentera kvantitativa försäljningsdata av svensk bokförsäljning från återförsäljare. I samband med att försäljningssiffrorna har tagits fram har emellertid ett mindre antal intervjuer genomförts med olika branschföreträdare för att kontextualisera försäljningsstatistiken. Intervjuerna har genomförts per telefon. Svaren från dessa intervjuer har redovisats i löpande text under avsnittet Röster från branschen.

6. Bilagor

6 A. Deltagande uppgiftslämnare

Fysisk bokhandel

Akademibokhandeln, majoriteten av butikerna i JB-gruppen, Pocketshop, majoriteten av butikerna i Ugglan samt femton fristående butiker.

Internetbokhandel/bokklubbar

Adlibris, Akademibokhandeln.se, Bokus, Barnens bokklubb, samt Bonniers bokklubbar.

Dagligvaruhandel

Axfood, Bergendahls, Coop och Ica.

Digitala abonnemangstjänster*

BookBeat, Nextory och Storytel.

* Observera att dessa uppgiftslämnare inte ingår i det ordinarie dataunderlaget och därför inte finns representerade i jämförelser mellan genrer och format. Data har insamlats separat från dessa uppgiftslämnare och redovisas enbart under kanalförsäljning.

6 B. Bokinfos klassificeringar

Bokinfos varugrupper för klassificering av genre

Skönlitteratur:

- 01 Antologier och sagor
- 02 Essäer
- 03 Svenska berättare
- 04 Utländska berättare
- 07 Lyrik
- 08 Dramatik
- 09 Humor och kåserier
- 10 Serier och skämtteckningar
- 11 Citatsamlingar och aforismer

Deckare och spänning:

- 05 Deckare, thrillers och spänning
- 06 Fantasy och science fiction

Utländsk litteratur:

- 12 Skönlitteratur på andra språk, samt alla ISBN som inte börjar på 97891 i Bokinfo.

Barn och ungdom:

- 61 Skönlitteratur för barn och ungdom
- 62 Facklitteratur för barn och ungdom.

Dessa sammanslagna varugrupper är i sin tur uppdelade på ålderskategorierna: Barn 0–3 år, Barn 3–6 år, Barn 6–9 år, Barn 12–15 år, Unga vuxna och Okänd ålderskategori.

Humaniora:

- 13 Memoarer och biografier
- 14 Historia och arkeologi
- 15 Kulturhistoria och allmän humaniora
- 16 Religion
- 17 Filosofi och idéhistoria
- 22 Böcker om böcker och skrift
- 23 Litteraturvetenskap
- 24 Språk (inkl. lexika parlörer och ordböcker)
- 38 Psykologi
- 39 Pedagogik
- 40 Media och kommunikation
- 41 Samhälle, politik och debatt
- 42 Militärväsen och vapen

Populär facklitteratur:

BILAGOR

- 09 Humor och kåserier
- 10 Serier och skämtteckningar
- 18 Musik och dans
- 19 Teater
- 20 Film och fotografi
- 21 Konst
- 25 Geografi och resor
- 26 Kartor
- 36 Hälsa, skönhet och sex
- 37 Astrologi och esoterika
- 46 Växter
- 47 Trädgård
- 48 Vilda djur
- 49 Husdjur
- 50 Jakt och fiske
- 51 Miljövård
- 52 Jord- och skogsbruk
- 54 Hus och hem
- 55 Sömnad och handarbete
- 56 Hantverk och hobby
- 57 Spel
- 58 Sport, motion och friluftsliv
- 59 Uppslagsböcker mm.
- 60 Blandat.

Facklitteratur:

- 27 Allmän naturvetenskap
- 28 Kemi
- 29 Biologi
- 30 Astronomi
- 31 Fysik
- 32 Teknik
- 33 Matematik och statistik
- 34 Datalitteratur
- 35 Medicin
- 43 Ekonomi
- 44 Management
- 45 Juridik.

Mat och dryck:

- 53 Mat och dryck.

Bokinfos klassificering av format

Inbundet: Motsvarar Bokinfos mediatyp ”Bok” och Bokinfos bandtyp ”Inbunden”.

Pocket: Motsvarar Bokinfos mediatyp ”Bok” och Bokinfos bandtyp ”Pocket”.

Övriga format: Motsvarar alla övriga svenska ISBN i Bokinfo – board book, danskt band, excess, flexband, halvfranskt, halvklotband, helklotband, häftad, kartonnage, spiral och storpocket.

Digital ljudbok: Motsvarar Bokinfos mediatyp ”Nedladdningsbar bok” och Bokinfos bandtyp ”MP3-fil”.

Fysisk ljudbok: Motsvarar alla Bokinfos bandtyper för mediatypen ”Ljudbok”.

E-bok: Motsvarar Bokinfos mediatyp ”Nedladdningsbar bok” och Bokinfos bandtyp ”E-Bok”, ”Epub” eller ”PDF”.

Utländsk utgivning: Motsvarar alla ISBN-nummer som inte börjar på 97891 i Bokinfo.

SVENSKA BOKHANDLAREFÖRENINGENS SERVICE AB

Regeringsgatan 60, 103 29 Stockholm

TEL 08-762 78 20

www.svenskabokhandlareforeningen.se

SVENSKA FÖRLÄGGARE AB

Kungstensgatan 38, 113 59 Stockholm

TEL 08-736 19 40

www.forlaggare.se